

ONDERSTEUNINGSPLAN 2015 – 2019

**CBS DE REGENBOOG,
LAAT JE EIGEN KLEUREN ZIEN**

"LAAT DE KINDEREN ONS EEN ZORG ZIJN"

Inhoudsopgave:

	Inleiding en Profielschets van CBS De Regenboog.....	4
Hoofdstuk 1.	Visie op ons onderwijs.....	5
	Zorgroute en Overlegmomenten.....	6
	1.1 Zorgroute	6
	1.2 Overlegvormen.....	10
Hoofdstuk 2.	Signalering en Behandeling.....	10
	2.0. Handelingsgericht werken.....	11
	2.1. Methode gebonden toetsen.....	12
	2.2. Methode onafhankelijke toetsen.....	12
	2.3. Aangepaste toetsafname.....	13
	2.4. Ontwikkelingsperspectief.....	14
	2.5. Remedial Teaching.....	15
	2.6. Onderzoek door externe instanties.....	16
	2.7. Meldcode Huiselijk Geweld, AMK en SISA.....	17
Hoofdstuk 3.	Onderwijsaanpassingen.....	17
	3.1. Overgang groep 2-3.....	18
	3.2. Verlengen.....	18
	3.3. Werken met eigen programma.....	19
	3.4. Versnellen.....	20
	3.5. Compacten en Verrijken.....	20
	3.6. Signaleren meerbegaafdheid.....	21
Hoofdstuk 4.	Doorverwijzen, als het op school niet langer lukt.....	21
	4.1. Verwijzing naar het speciaal basisonderwijs.....	21
	4.1.2 Arrangementen.....	22
	4.1.3 De procedure aanvragen arrangementen.....	22
	4.1.4 Aanvraagprocedure voor TLV Speciale Lesplaats.....	24
	4.1.5 Toelating of doorverwijzing van kinderen met een arrangement.....	24
Hoofdstuk 5.	Aanmelding (nieuwe) leerlingen	25
	5.1. Intake nieuwe kleuters.....	25
	5.2. Tussentijdse aanmelding.....	25
Hoofdstuk 6.	Overgang BasisOnderwijs naar VoortgezetOnderwijs.....	26
Hoofdstuk 7.	Communicatie met ouders.....	28
Hoofdstuk 8.	Protocollen en Beleidsafspraken.....	28
	8.1. Taken Intern Begeleider.....	28
	8.2. Taken van de groepsleerkracht m.b.t. leerlingenzorg.	30

	8.3. Toets/Ondersteuningskalender.....	30
	8.4. Vragenformulier nieuwe leerlingen.....	30
	8.5. Overgang groep 2-3.....	31
	8.6. Begaafden-beleidsplan.....	31
	8.7. Dyslexie protocol.....	31
	8.8. Dyscalculie.....	31
	8.9. Zorgprofiel van CBS De Regenboog.....	31
	8.10. Gedrags-/Pestprotocol.....	31
	8.11. Protocol School en Scheiding.....	32
	8.12. Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling....	32
	8.13. Overlijdensprotocol.....	32
	8.14. School Maatschappelijk Werk.....	32
Hoofdstuk 9.	Slot.....	33
	Verklaring van afkortingen in Ondersteuningsplan.....	33

Inleiding

Binnen iedere basisschool in Nederland is er een of andere vorm van

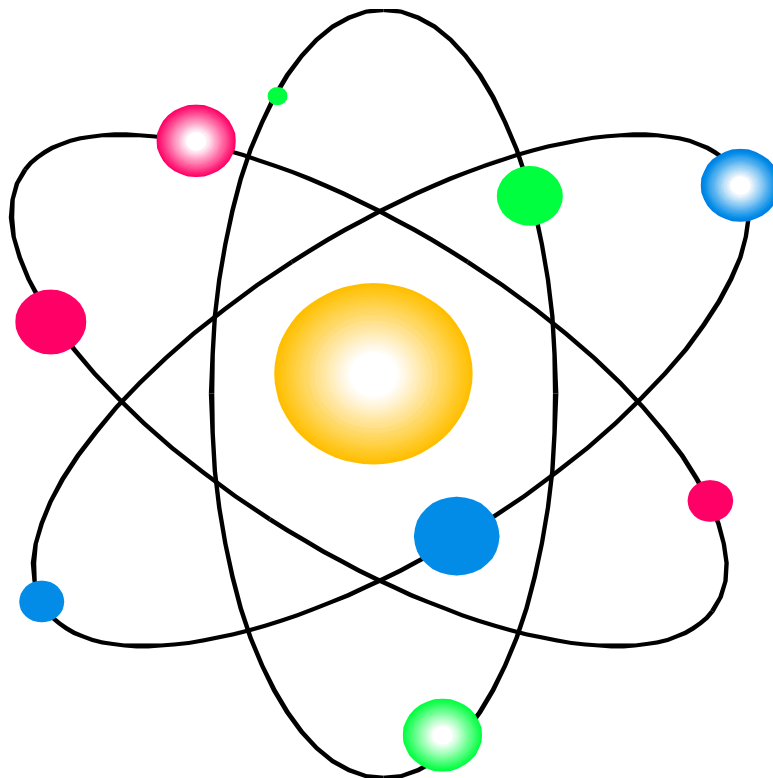
ondersteuning aanwezig. Deze ondersteuning houdt in dat 'opvallende' kinderen binnen de school op een bijzondere wijze begeleid worden. Bij 'opvallende' kinderen denken wij heel nadrukkelijk aan de zorg voor de 'minder' én 'meer'-begaafde kinderen.

Voorheen heeft het Weer Samen Naar School - project daar verdere sturing in gegeven. Dit project is sinds augustus 2014 overgegaan in Passend Onderwijs. Binnen Passend Onderwijs is het op elke basisschool verplicht het onderwijs zo te organiseren dat er zo min mogelijk kinderen naar het Speciaal Onderwijs verwezen worden en deze kinderen daardoor in hun eigen woonomgeving naar school kunnen. Deze zorg wordt per 1 augustus 2014 samen georganiseerd met het samenwerkingsverband PPO Delfland.

Daarbij ligt de ideële achtergrond van de zorgverbreding in het aanvaarden van elk groeiend mens als een uniek mens-in-wording, met een te waarderen eigenheid, een eigen mogelijkheid tot ontplooiing en met een eigen bijdrage in de maatschappij. Deze achtergrond komt voort uit onze godsdienstige overtuiging dat geloven en leven onlosmakelijk bij elkaar horen.

Ook op onze school hebben wij een structuur opgezet om zo goed mogelijk dat doel te kunnen bereiken en zoveel mogelijk kinderen ook daadwerkelijk basisonderwijs te kunnen geven, aansluitend bij het eigen niveau het zij bij minder als meer begaafde kinderen.

Deze gehele structuur is verwoord in dit 'Ondersteuningsplan'.

"Het kind staat centraal, maar kan verschillende ontwikkelingslijnen volgen"

CBS De Regenboog is de oudste school van Bergschenhoek/Lansingerland en is gehuisvest

in een modern gebouw. Opvallend is dat CBS De Regenboog ten opzichte van de andere basisscholen in het dorp, geïsoleerd ligt in een min of meer op zichzelf staande wijk. Deze wijk kent als enige wijk in het dorp geen aansluiting met een in aanbouw zijnde wijk als Vinex-uitbreiding. Onze leerlingen komen uit een gemêleerd milieu van lager opgeleide ouders/verzorgers tot redelijk tot goed opgeleide ouders/verzorgers. Er is een laag percentage leerlingen met een extra leerling-gewicht. De afgelopen jaren hebben wij moeten constateren dat het type kinderen dat onze school binnenkwam, tevens een grotere 'zorgbehoefte' meebracht. Niet alleen op cognitief terrein, maar ook op sociaal-emotioneel en gedragsmatig gebied. Onze doelstelling is om de kwaliteit van het onderwijs vast te houden, te bewaken en indien mogelijk te verhogen.

Binnen onze school werken we in gecombineerde groepen 1-2 volgens het principe van Basisontwikkeling en met de groepen 3-8 met het jaarklassensysteem. In alle groepen is er tijd en ruimte om zelfstandig te werken met plan-/kiesbord en een dag- en/of weektaak. Tijdens het zelfstandig werken heeft de leerkracht handen vrij om met kinderen individueel te werken. In alle groepen wordt gewerkt met een "stoplicht" voor zelfstandig werken. De school heeft een IB-er (Intern Begeleider) voor 3 dagen en deze geeft ook RT (Remedial Teaching) en plusklasbegeleiding.

Visie op ons onderwijs.

Christelijke Basis School De Regenboog is een (open) Protestants Christelijke basisschool. Onze leerkrachten laten zich inspireren door Christelijke normen en waarden. In het dagelijks leven willen wij een sfeer scheppen waarin respect en wederzijds begrip voorop staan. De afgelopen jaren is er gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van de school. Wij willen binnen het klassikale systeem zo goed mogelijk omgaan met verschillen tussen de kinderen. Een positief school- en leerklimaat, goed klassenmanagement en verdere afstemming op de onderwijsbehoeften van het kind en de leerlingenzorg stonden daarbij voorop. Er is veel energie besteed aan de zelfstandigheidvergroting van de kinderen, aan het samenwerkend leren, aan de afstemming op de onderwijsbehoeften van een kind en aan het opbrengstgericht werken over de hele linie, maar specifiek bij rekenen, taal en lezen. Op CBS De Regenboog wordt het zelfstandig werken en samenwerkend leren in alle groepen toegepast. Er is sprake van een eenduidige benadering binnen de school in een doorgaande lijn waarbij de richtlijnen van HGW duidend zijn. Deze richtlijnen worden zichtbaar gemaakt door het opstellen van groepsoverzichten en groepsplannen voor de diverse leergebieden.

Want CBS De Regenboog staat voor:

- Stimulerende (speel-) leeromgeving
- Actief, in onderwijs en activiteiten
- Warme uitstraling
- Optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor ieder kind waarbij wij aansluiten op de onderwijsbehoeften van de kinderen bij ons op school.

De school stimuleert de kinderen om tot zo optimaal mogelijke prestaties te komen, hierbij uitgaande van de mogelijkheden van het kind. De leerkracht besteedt extra aandacht aan zorgkinderen door middel van aangepaste instructie/begeleiding en/of aangepaste leerstof. Het gebruik van de instructietafel staat hierbij centraal.

Als het blijkt dat een kind meer uitdaging aan kan, wordt geprobeerd ook voor dat kind de juiste materialen en opdrachten te vinden. Deze kinderen krijgen verrijkings- en verdiepingsstof aangeboden. De resultaten van alle leerlingen worden met behulp van (cito)toetsen en observaties gecontroleerd. Tijdens gesprekken met ouders worden de ontwikkelingen van de kinderen besproken. Kinderen van vandaag en zeker ook morgen, hebben recht op onderwijs op maat, dus:een school waar verschillen tellen....! Die school willen wij graag zijn! Dat betekent dat wij Passend Onderwijs binnen onze mogelijkheden vorm willen geven. Voor beschrijving van onze mogelijkheden zie ons Zorgprofiel in hoofdstuk 8.9.

Hoofdstuk 1 | Zorgroute en overlegmomenten.

Soms zijn er kinderen die meer zorg behoeven dan de reguliere aanpak.

Onder een zorgkind verstaan wij kinderen die opvallen. Dit kan zijn omdat toetsuitslagen laag uitvallen of juist erg hoog zijn. Daarnaast kan een kind opvallen door afwijkend gedrag, sociaal-emotionele problemen of door ziekte. Rond zorgkinderen zijn de ouders, leerkracht en de intern begeleider betrokken en mogelijk externen (orthopedagoog, ambulante begeleider, logopedist, fysiotherapeut, jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts, e.a.). De directeur is eindverantwoordelijk.

Om de zorg binnen CBS De Regenboog goed te kunnen monitoren hanteren we een zorgroute met vijf niveaus. Hieronder worden de niveaus beschreven.

1.1: Zorgroute

Zorgniveau 1: Zorg in de groep (Basisniveau)

Dit is de zorg die primair in de klas plaatsvindt. Het is het niveau van zorg voor alle kinderen. De leerkracht geeft onderwijs op maat. Hij/zij richt het onderwijs zo in dat zoveel mogelijk tegemoet wordt gekomen aan de basisbehoeften en aan de didactische onderwijsbehoeften van alle kinderen. Afhankelijk van deze behoeften krijgt het kind/de leerlingen een passend ontwikkelings-/onderwijsaanbod. We volgen hierbij de richtlijnen van handelingsgericht werken (HGW). Wat kan de leerkracht standaard in de groep bieden. Denk daarbij aan:

- Gedifferentieerde instructie
- Groepsoverzichten en groepsplannen op minimaal 3 niveaus
- PT/RT in de klas door de eigen leerkracht
- Compacten en verrijken
- Differentiatie volgens de methode verzorgen
- De (cyclische)ontwikkeling van kinderen goed volgen
- Analyse van geleverde prestaties en daaruit komende aanpassingen van het aangeboden onderwijs
- Signaleren van risicoleerlingen
- Voortgangscntrole besprekingen

Groepsbespreking:

Dit overleg vindt regelmatig (minimaal 2 x per jaar) plaats. Een rooster hiervoor maakt de IB-er zo veel mogelijk passend in het jaarrooster en wordt door de leerkracht en de IB-er beiden voorbereid. De leerkracht neemt veranderingen in begeleiding over in het groepsoverzicht/groepsplan. Deze bevindt zich in de groepsmap.

In de groepsbespreking zijn de volgende punten aan de orde:

- Nalopen gemaakte afspraken.
- Bespreking van leeropbrengsten (methode- en Cito-toetsresultaten) en gedrag. Als hieruit een "zorgleerling" naar voren komt, wordt er een vervolgspraak gemaakt voor een leerlingbespreking.
- Bespreken van groepskaart/groepsplannen en evt. bijstellingen daarin afspreken. De leerkracht is verantwoordelijk voor de aanpassing/uitvoering daarvan.
- Hoe verloopt de organisatie van de PT/RT en het compacten/verrijken.

Indien aan de orde:

- Overdracht naar volgende groep/VO.
- Doubleren en/of versnellen.
- Hoe verloopt het contact met derden, wat is hun informatie.

Ouders:

De ouders zien wij als gelijkwaardige gesprekspartners en worden gezien als een belangrijke bron van informatie. Ouders worden geïnformeerd middels een

informatieavond aan het begin van het schooljaar (leerkrachten geven dan uitleg over de leerstof voor de betreffende groep), 10 minuten gesprekken naar aanleiding van het rapport, 15 minuten ouder-leerkrachtgesprek bij begin van het schooljaar en natuurlijk wanneer de leerling op CBS De Regenboog wordt aangemeld.

Registratie:

- CITO resultaten worden in ParnasSys opgenomen.
- Methode gebonden toetsen in de groepsmap.
- Goed Gedaan en analyse van leerling vragenlijsten Harry Janssens
- leerling-dossier (ParnasSys).
- groepsoverzichten en groepsplannen.
- CITO analyse model tussentijdse opbrengsten.

Zorgniveau 2: Extra zorg in de groep

Leerlingbespreking:

De leerkracht signaleert dat de ontwikkeling bij een leerling niet optimaal verloopt en zal extra zorg gaan bieden op 1 of meer ontwikkelingsgebieden buiten het basisaanbod. Als deze extra zorg, op 1 van deze of meerdere gebieden, geen voldoende opbrengsten laat zien zal de leerkracht deze leerling(en) inbrengen bij de IB-er voor een leerlingbespreking. Op schoolniveau wordt deze leerling ook besproken binnen het schoolondersteuningsteam (SOT)

Hieraan nemen deel de IB-er/RT-er, de directeur en, indien nodig, de leerkracht. Gesprekspunten en gemaakte afspraken worden altijd naar ouders teruggekoppeld.

Ouders:

De ouders worden geïnformeerd over de beweegredenen van de extra zorg en over gemaakte afspraken.

Registratie:

- Zie niveau 1.
- Leerlingbespreking.
- Verslaggeving van de bespreking in het SOT.
- De extra zorg wordt planmatig in het leerling-dossier (ParnasSys) omschreven.

Zorgniveau 3: Speciale zorg na intern onderzoek

Bij handelingsverlegenheid kan de leerkracht beroep doen op de intern begeleider (IB-er) voor observatie en/of onderzoek. Er wordt een individueel handelingsplan opgesteld door de leerkracht, eventueel in samenspraak met de intern begeleider of de leerling, en wordt meegenomen in de zorggroep van het(de) groepsplan(nen). De plannen worden SMART geformuleerd en ouders worden hierin nauw betrokken. N.a.v. de evaluatie wordt bepaald of het plan verlengd/aangepast wordt (= niveau 3), of terug gaat naar de algemene zorg (=niveau 1) of wanneer school in dit stadium handelingsverlegen is er extern advies wordt ingewonnen (=niveau 4). Als de zorg blijft, bepaalt de IB-er, in overleg met de leerkracht en ouders, of het kind in aanmerking komt voor uitgebreider overleg. Ook roepen we, indien nodig, een groot multidisciplinair overleg bij elkaar met ouders, leerkracht, RT-er IB-er en andere deskundigen, die de leerling begeleiden.

Als de leerling dan wordt besproken wordt is er een daaraan gekoppelde hulpvraag. Indien er verder onderzoek/consultatie/observatie nodig is, komt het kind in zorgniveau 4. Er wordt dan gekeken welke mogelijkheden er zijn ter ondersteuning:

- Aanvraag/uitvoering van onderzoek door orthopedagoog
- Ondersteuning/observatie vanuit School Maatschappelijk Werk (SMW)
- Aanmelding bij het SMV PPO Delfland
- Observatie en nabespreking (door Prevo en/of LOA-er, orthopedagoog, fysiotherapeut, etc.)
- verheldering van/zicht krijgen op problematiek (inschakelen schoolarts, logopediste,

etc.)

- Advisering aan ouders om hulp in te schakelen v.w.b. de sociaal-emotionele ontwikkeling, bijv. faalangsttraining, Sociale Vaardigheidstraining (SoVa), brugklastraining, etc.

Ouders:

Als de leerling naar zorgniveau 4 gaat, wordt er samen met ouders een gesprek aangegaan in aanwezigheid van de leerkracht en IB-er. Daarin wordt door alle deelnemers verteld wat er al is gedaan en/of besproken en hoe een kind thuis en op school functioneert. Samen wordt er dan bekeken welke verdere stappen er nodig zijn. Ouders moeten altijd schriftelijk toestemming geven voor verder onderzoek, observatie, het uitwisselen van gegevens met derden, consultatie, enz.

Registratie:

- Zie zorgniveau 1
- Verslaggeving vanuit het ZAT en/of SMW
- Ind. handelingsplan en/of groepsplan
- Leerling- en/of groepsbespreking

Zorgniveau 4: Speciale zorg na extern onderzoek

Indien de leerkracht onvoldoende ontwikkelings- cq. leerrendement meet kan in overleg met de IB-er worden besloten een externe specialist te raadplegen.

Er wordt een specifieke hulpvraag geformuleerd waarna er een onderzoek/ observatie/ screening plaats kan vinden. Naar aanleiding van de bevindingen en adviezen stelt de professional in samenspraak met de externe en intern begeleider een ind. handelingsplan/OPP op.

- Aanvraag en uitvoering van onderzoek door een orthopedagoog.
- Aanmelding voor preventieve ambulante begeleiding bij PPO Delfland.
- Aanvraag ondersteuning/ arrangement PPO Delfland.
- Verheldering van/zicht krijgen op de problematiek (inschakelen schoolarts/ logopediste, School Maatschappelijk Werkster etc.
- Observatie en nabespreking (door Prevo en/of LOA-er, orthopedagoog, fysiotherapeut of andersoortig)
- Verheldering van /zicht krijgen op problematiek (inschakelen schoolarts, logopediste, etc.)
- Advisering aan ouders om hulp in te schakelen v.w.b. de sociaal-emotionele ontwikkeling, bijv. faalangst training, sova-training, brugklastraining, enz.
- Naar aanleiding van de bevindingen en adviezen stellen we in samenspraak met de externe en/of intern begeleider een handelingsplan/OPP op.
- Bij leerlingen, waarvoor het D-E niveau gezien hun capaciteiten het hoogst haalbare is, wordt door de leerkracht en IB-er gekeken welke leerstof minimaal moet worden aangeboden. Deze leerlingen kunnen binnen de methode de aangepaste lesstof volgen (maatschrift e.d.) De cijferbeoordeling in het rapport wordt gegeven voor het aangepaste werk (het aangepaste niveau wordt in het rapport vermeld).
- Kinderen, die onder in het D-E-niveau blijven steken, kunnen de leerstof niet aan. Voor deze kinderen wordt een apart programma opgesteld. De leerstof van een lager leerjaar worden aangeboden of een ander apart programma worden gekozen. De toetsen, zowel methode gebonden als niet-methode gebonden, worden natuurlijk aangepast.
- Voor deze kinderen wordt er een handelingsplan met ontwikkelingsprofiel opgesteld, dit wordt met ouders besproken. De beoordeling van deze leerling op het rapport wordt ook aangepast. Bij de cijferbeoordeling in het rapport komt een aantekening over het niveau waarop dit cijfer is behaald.

Ouders:

Wanneer een externe specialist wordt betrokken bij het onderzoek van een leerling, is toestemming van de ouders noodzakelijk. De ouders worden vooraf geïnformeerd over de te volgen procedure. Het schriftelijke verslag van het onderzoek wordt besproken met de ouders en de betrokkenen van school. De ouders verlenen instemming met de inhoud en de uitvoering van het voorgenomen handelingsplan/OPP door deze te ondertekenen.

Registratie:

- Vindt plaats in een handelingsplan en wordt opgenomen in het leerling-dossier.
- Invullen van een formulier in groeidocument voor aanvraag ambulante begeleiding of speciale lesplaats.
- opstellen van een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP).

Zorgniveau 5: Verwijzing naar het SBO/SO

Het is mogelijk dat voor sommige kinderen onze begeleiding niet voldoende is om tot een optimale ontwikkeling te komen en als school of het kind ondanks intensieve hulp en begeleiding de grens van haar mogelijkheden bereikt heeft, gaan we over tot doorverwijzing naar het Speciaal Basis Onderwijs (SBO) of het Speciaal Onderwijs (SO). Het kind is dan al of wordt aangemeld bij PPO Delflanden. Dit SWV besluit of een kind al dan niet een beschikking krijgt en wordt doorverwezen. Dit besluit wordt altijd vooraf met ouders besproken en gemaakt. De IB-er draagt er zorg voor dat het betreffende kind aangemeld wordt bij PPO Delflanden.

Ouders:

Schriftelijke toestemming is van de ouders noodzakelijk om het kind aan te melden bij de PPO Delflanden. De ouders worden vooraf geïnformeerd over de te volgen procedure. Ouders vullen het oudergedeelte in het groeidocument.

De intern begeleider, leerkracht, ouders en de LOA-er zullen deelnemen aan dit overleg en het verslag hiervan wordt altijd teruggekoppeld naar alle betrokkenen.

Registratie:

- Groeidocument met:
- Het gehele leerling-dossier.
- Groepsplannen.
- CITO-LVS.
- Onderzoekgegevens.
- Gegevens externen.

1.2. Overlegvormen

IB-Directie overleg (SOT)

Wie: directeur en IB

Iedere week is er overleg tussen directeur en IB. Zij bespreken allerlei aspecten rond de zorg. We denken hierbij aan bv. hulp aan leerkrachten, zorgleerlingen, analyse van toetsen, zorgstructuur, onderwijskundige ontwikkelingen binnen en buiten de school en het bewaken van gemaakte afspraken. Beide partijen zijn daarna weer op de hoogte van wat er speelt op school en zetten n.a.v. dit overleg acties in.

IB-kenniskring

Wie: IB-ers van Spectrum.

De IB-ers van alle scholen van de stichting "Het Spectrum" en minimaal 1 (adjunct)directeur komen één keer in de 8 weken bij elkaar. Het doel van dit overleg is samenwerking en afstemming. Diverse aspecten rondom de zorg worden besproken en waar mogelijk op elkaar afgestemd. Het voordeel hiervan is dat men gebruik kan maken van elkaars expertise. Regelmatig worden er gezamenlijk cursussen gevolgd of stuurgroepjes gevormd om een onderwerp uit te diepen en voor te bereiden voor dit IB overleg.

Daarnaast zijn er nog 3 tot 6 collegiale consultaties met IB-ers van Prins Johan Friso Basisschool, CBS Boterdorp en CBS De Acker.

Multidisciplinair overleg (ouders, IB-er, leerkracht, diverse betrokken partijen bij een leerling).

De IB-er kan, doorgaans vanuit het regulier gevoerde ondersteuningsoverleg, besluiten tot een groot overleg. Dit is een overleg in wisselende samenstelling dat op elk gewenst moment kan worden georganiseerd. Aanwezig zijn altijd: de ouders van het betreffende kind, de leerkracht, de IB-er; aangevuld met die deskundigen die betrokken zijn bij het kind en/of in de nabije toekomst betrokken kunnen worden. Doel van dit overleg is met elkaar vormgeven aan eerstvolgende stappen in de uitvoering van een ondersteunings-c.q. zorgtraject om noodzakelijke voortgang te realiseren.

Ook aan het groeidocument wordt tijdens een multidisciplinair overleg verder inhoud gegeven.

De overige soorten van bespreking

Wie: IB-er en diversen.

Naast de officiële vormen van overleg bestaat er de mogelijkheid voor tussentijds overleg. Dit tussentijds overleg vindt plaats op aanvraag van de leerkracht, de IB-er, de RT-er, ouders of anderen. Een groepsleerkracht kan ook altijd aan de IB-er vragen om bij een oudergesprek aanwezig te zijn. Dit op initiatief van de leerkracht. Van belangrijke oudergesprekken wordt altijd een verslag in het logboek van het betreffende kind gemaakt.

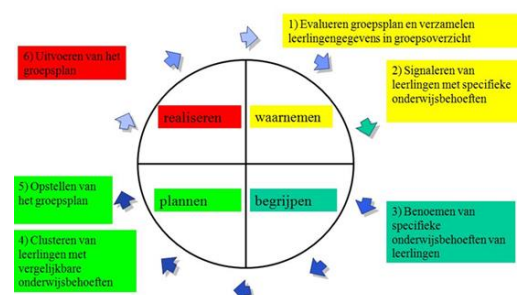
Hoofdstuk 2 | Signalering en behandeling.

Op CBS De Regenboog vinden we het belangrijk om de opbrengsten van ons onderwijs te meten. Hiermee kunnen we registreren in welke mate kinderen profijt hebben van het geboden onderwijs. Tevens zijn de resultaten aanleiding om ons onderwijs te evalueren en/of aan te passen. Dit wordt gedaan aan de hand van methode- en niet-methode gebonden toetsen. Met deze gegevens worden de kinderen extra geholpen, uitgedaagd of anderszins.

2.0. Handelingsgericht werken

Op CBS De Regenboog werken we volgens het principe van handelingsgericht werken (HGW). Iedere leerkracht heeft voor de groep een groepsoverzicht gemaakt, waarin per leerling wordt omschreven wat de onderwijsbehoeften zijn. Dit groepsoverzicht wordt twee keer per jaar bijgesteld. Aan de hand van deze gegevens wordt er een groepsplan opgesteld in ParnasSys voor de hele groep per leergebied. De groepsoverzichten en groepsplannen zijn richtingbepalend in de twee groeps- en leerlingbesprekingen die in een schooljaar plaatsvinden. In de tijdsplanning (ondersteuningskalender) is zoveel mogelijk een koppeling gemaakt tussen de groepsoverzichten, groepsplannen, groepsbesprekingen, CITO-uitslagen en de rapporten. De leerlingbesprekingen komen voort uit de groepsbesprekingen. Verder kunnen er leerlingen, indien nodig, gedurende het hele jaar met de IB-er worden besproken. De leerkrachten van groep 2 gebruiken de Inzichtelijk/SLO leerdoelen bij het opstellen van de themavoorbereidingen. Er wordt in ieder geval op 3 niveaus bij de groepen 3-8 een groepsplan opgesteld (basis-, plus-, zorggroep). In dit groepsplan wordt het aanbod en de doelen omschreven voor deze 3 niveaus. Tijdens de groepsbesprekingen evalueren we de groepsplannen voor de leervakken en het pedagogisch klimaat. Er wordt gekeken of de doelen behaald zijn, welke interventies op het niveau van leerkrachtgedrag succesvol

Handelingsgericht werken

waren en wat te doen met kinderen bij wie dit geen effect had. Tijdens de bespreking koppelen we de bevindingen van de leerkrachten aan de opbrengsten. Hierbij gebruiken we naast de methodegebonden toetsen ook observaties en de resultaten van de Cito-toetsen. Ter voorbereiding hebben de leerkrachten het groepsplan geëvalueerd en al zoveel mogelijk de (nieuwe) groepsoverzichten/plannen gemaakt. Dit gebeurt in ParnasSys zodat ook de IB-er en de directeur de gegevens tot hun beschikking hebben. Wanneer er leerlingen zijn die niet in het basisaanbod passen, omdat zij een ander aanbod met een eigen leerlijn nodig hebben, wordt er een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Daarnaast kunnen kinderen opvallen door gedrag of zijn er vraagtekens bij het verloop van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiervoor trachten leerkrachten/IB-er een (buitenschoolse) diagnose te stellen m.b.v. toetsen, observaties en onderzoek. Dit gebeurt altijd in overleg met de IB-er. Aanpassingen n.a.v. hiervan worden in het groepsoverzicht/-plan opgenomen. De leerkracht is verantwoordelijk voor het opstellen en evalueren van de groepsplannen. Indien gewenst kan de IB-er ondersteuning bieden. De uitvoering van groepsplannen gebeurt zo veel mogelijk in de klas en sluit ook zoveel mogelijk aan bij de lesstof van de schoolmethodes. Als school vinden wij het PT-element daarin een vast gegeven.

Signalering

2.1. Methode gebonden toetsen

De leerkracht signaleert met de analyse van diverse toetsresultaten van de methodes die gebruikt worden in de klas en door observatie van mogelijke probleemgebieden van het kind. De toetsen bieden ons een handreiking voor het leerkrachtgedrag tijdens de daarop volgende lessen. Aan de hand van de resultaten en onze interpretatie daarvan, bepalen we wat er klassikaal of per niveaugroep nog moet worden aangeboden. Dit kan inhouden dat er voor een groep leerlingen van het normale programma afgeweken wordt. Hiervan wordt een aantekening gemaakt in de planning van het weekrooster. Wanneer een leerling een geheel eigen leerlijn volgt voor een vak wordt dit beschreven in een ontwikkelingsprofiel. Een leerling kan alleen op een eigen leerlijn overgaan in overleg met de IB-er. In de kleuterbouw is er geen sprake van methode gebonden toetsen. Aan de hand van het LVS "Inzichtelijk" zijn er observatiemomenten. Er wordt dan steeds gekeken of het gegeven onderwijs voldoende aansluit bij de zone van de naaste ontwikkeling bij de leerlingen. Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruiken wij de observatielijsten van het Kanjer Volg- en Adviesstelsel (KanVAS) om het welbevinden van onze leerlingen te volgen.

2.2. Methode onafhankelijke toetsen

Op CBS De Regenboog werken we met het Cito LVS. Hierin zijn methode onafhankelijke toetsen opgenomen. Deze toetsen zijn er, naast de methodegebonden toetsen, om een beeld te krijgen van de resultaten van de kinderen in vergelijking met het landelijk niveau. Deze landelijk genormeerde toetsen vinden wij belangrijk om mede ons adaptief onderwijs vorm te geven. Zo kunnen wij met de landelijk vastgestelde normen beoordelen of ons onderwijs de kinderen voldoende biedt. De scores bij deze landelijke toetsen bepalen voor een deel ons verdere handelen op groeps- en/of schoolniveau. De toetsen voldoen aan de eisen van de inspectie. Voor de af te nemen Cito-toetsen zie onze ondersteuningskalender.

Op CBS De Regenboog nemen we de volgende niet-methode gebonden toetsen af:

- Taal voor kleuters, groep 2
- Rekenen voor Kleuters, groep 2
- Aanvullende niet-Cito toetsen buiten de methode: (dyslexie) Screening aanvankelijk lezen in januari , groep 2
- Cito Rekenen, groep 3-8 in januari en juni
- Cito Spelling, groep 3-8 in januari en juni

- Cito Werkwoordspelling groep 7 in juni en gr 8 in januari
- Cito Begrijpend Lezen, groep 4-8 in januari en voor de betere lezers uit gr 3 en heel gr 4 in juni.
- Drie Minuten Toets (DMT), groep 3-8 in januari/februari en mei/juni en voor de
- AVI Leeskaarten, groep 3-8 in (in de BB alleen die kinderen die geen plusniveau (nog) hebben) januari/februari en mei/juni.
- Cito Eindtoets, groep 8 in april.

De IB-er is verantwoordelijk voor de planning van de toetsen en noteert deze op de jaarlijkse ondersteuningskalender. In deze ondersteuningskalender worden naast de toetsen ook de groepsbesprekingen en RT-periodes opgenomen. Elke leerkracht krijgt deze ondersteuningskalender aan het begin van het schooljaar uitgereikt (zie hoofdstuk 8.2). De leerkracht is verantwoordelijk voor het afnemen van de toetsen en het invoeren van de toetsen in ParnasSys. De groepsplannen worden uitgedraaid en bewaard in de groepsmap. Hierin staan ook de resultaten die niet via de computer verwerkt kunnen worden (methodetoetsen en observaties).

Na iedere periode van toetsen bespreekt de leerkracht de resultaten met de IB-er in de groepsbespreking. De IB-er analyseert de toetsgegevens ook op groepsniveau door het maken van een groeps-/trendanalyse per vakgebied. Deze gegevens vormen het startpunt van de groepsbespreking. Hieruit voortvloeiend worden door de IB-er en de leerkracht besproken welke leerlingen in aanmerking komen voor RT, het verrijkingprogramma (compacten), welke leerlingen bij het SOT ingebracht moeten worden en welke acties er genomen dienen te worden op groeps- en/of leerlingniveau.

Daarnaast is er het zorgoverleg met de directeur (het SOT) en de analyse van de toetsgegevens op schoolniveau.

Voor het signaleren van (hoog)begaafde kinderen nemen wij de vragenlijsten af van het surplusmodel van de OA (zie hiervoor hoofdstuk 8.6: het begaafden-beleidsplan).

2.3. Aangepaste toetsafname.

Twee keer per jaar nemen we bij ons op school de Cito-toetsen af. Dit doen we om te kijken wat het niveau op dat moment van alle kinderen is. Om een zuiver beeld te krijgen wat een kind wel/niet kan, maken we gebruik van de onafhankelijke toetsen van Cito. Om de scores en het niveau van de kinderen en de klas zo goed mogelijk te vergelijken is het dan wel belangrijk dat de toetsen allemaal op dezelfde manier worden afgenomen. Hier geldt dan uiteraard ook dat iedereen dezelfde afspraken hanteert. De toetsen worden afgenomen in de periode januari en juni en de DMT/AVI toets van half januari-half februari en half mei-half juni.

Ten aanzien van de standaardprocedure (volgens Cito) die gehanteerd wordt bij de afname van de methodegebonden- en/of onafhankelijke (Cito)toetsen begrijpend lezen, rekenen, spelling en de Cito-eindtoets groep 8 kunnen een aantal aanpassingen gemaakt worden. Leerlingen bij wie we kunnen besluiten tot een aangepaste afname van bovengenoemde toetsen zijn: (vermoedelijk) dyslectische kinderen of kinderen met andere ernstige leesproblemen. Leerlingen met een dyscalculieverklaring of andere ernstige rekenproblemen. Voor kinderen met een eigen leerlijn geldt toetsing op hun (aangepaste) niveau. Als er na een toetsing blijkt dat een bepaalde leerling niet meer in aanmerking komt voor een aangepaste toetsafname, laat de groepsleerkracht dit altijd weten aan de ouders. Of Wanneer een leerling eerder niet in aanmerking kwam maar door omstandigheden nu wel, wordt ook dit altijd eerst met de ouders besproken.

De ouders bespreken dit met hun zoon/dochter en geven daarna al dan niet toestemming om toetsen aangepast af te nemen. Alle aanpassingen worden op

schoolniveau met de IB-er besproken en besloten. Als er gebruik gemaakt wordt van de diverse hulpmiddelen bij de toetsen, moet dit vooraf kenbaar gemaakt worden naar ouders. Zij moeten ermee akkoord gaan dat de toets met hulpmiddelen gemaakt wordt. Door de hulpmiddelen kunnen de toetsen een vertekend beeld, te positief in vergelijking met leeftijdsgenoten, in resultaten geven. Ook wordt er altijd een aantekening gemaakt in ParnasSys en op het rapport van de leerling.

Algemene aanpassingen t.a.v. de toetsafname die afgesproken kunnen worden zijn:

- Vergroten van de toets en het antwoordblad.
- Werken in een kopie van het toetsboekje.
- Afnemen van Cito toetsen voor speciale leerlingen.
- Aanpassing in tijd: de leerling krijgt op het toetsmoment zelf meer tijd voor de toets dan de andere leerlingen, of er kunnen voor deze leerling een aantal toetsmomenten gepland worden.

Vakgerichte aanpassingen in LVS toetsen kunnen zijn:

Rekenen:

- Leerlingen die problemen hebben met het lezen van de opgaven krijgen bij de toetsafname een plekje vooraan in de klas en mogen de leerkracht vragen de som(men) voor te lezen. Er wordt geen uitleg gegeven.
- De toets wordt voorgelezen of digitaal afgenomen.
- Leerlingen die niet zonder hulpmiddelen kunnen, om wat voor reden dan ook, mogen bijv. de tafelkaart/rekenmachine/kladpapier/o.i.d. bij alle onderdelen gebruiken. Zij moeten deze hulpmiddelen ook al bij methodewerk gebruiken en dus echt niet zonder kunnen!
- Kinderen die een eigen leerlijn volgen, vanwege een beneden gemiddelde intelligentie.

Begrijpend lezen:

- Leerlingen die problemen hebben met het technisch lezen krijgen de toetsversie die past bij hun beheersingsniveau TL. VS in (vorige) BL toetsen zijn hierbij leidend in de keuze van de Cito-toets en de VS is ook te vergelijken met klasgenoten. In ieder geval wordt deze toets nooit voorgelezen!
- De afname mag over meerdere momenten worden verdeeld.
- Van te voren de tekst al een keer laten lezen voor kinderen met dyslexie.
- Kinderen die een eigen leerlijn volgen, vanwege een beneden gemiddelde intelligentie.

Spelling:

- Leerlingen die niet zonder hulpmiddelen kunnen, om wat voor reden dan ook, mogen bijv. de hulp-/spellingkaart/o.i.d. gebruiken. Zij moeten deze hulpmiddelen ook al bij methodewerk gebruiken en dus echt niet zonder kunnen! Een spellingkaart geeft nml. geen antwoord(en), maar structureert het denken van de leerlingen.
- mogen eventuele hulp/spiekkarten spelling gebruiken. Zij gebruiken deze hulpmiddelen dan ook al bij hun methodewerk!
- Kinderen die een eigen leerlijn volgen, vanwege een beneden gemiddelde intelligentie.

Cito Eindtoets:

- Leerlingen met een officiële verklaring van dyslexie, dyscalculie, ADHD, Autisme, enz, maken deze toets individueel in een andere (prikkelarme) ruimte dan het klaslokaal o.l.v. de IB-er. Ook kan deze toets aan hen worden voorgelezen.

- Inzet van de digitale adaptieve Centrale Eindtoets. Hiermee kan elke leerling laten zien wat hij/zij kan! Door het adaptieve karakter is deze toets voor alle leerlingen geschikt. Het is een toets op maat die is opgebouwd uit drie toetsdelen. Het 1^e deel is voor alle leerlingen hetzelfde. Op basis van deze scores wordt het niveau van vragen vastgesteld van het 2^e deel en de scores van het 2^e deel bepalen weer op welk niveau het 3^e deel gemaakt gaat worden. De totale score van de Cito Eindtoets wordt bepaald op basis van de scores op de drie toetsdelen samen.

2.4. Ontwikkelingsperspectief (OPP).

Het ontwikkelingsperspectief is een document dat de school opstelt voor leerlingen die een eigen leerlijn, buiten de schoolmethodes om, nodig hebben. Het Ontwikkelingsperspectief kijkt, meer dan het individuele handelingsplan, naar de Ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. Er wordt gekeken naar de leerlingdoelen aan het einde van de schoolloopbaan, om vervolgens na te gaan wat er nodig is om die doelen op dat moment te hebben bereikt.

Op CBS De Regenboog worden er ontwikkelingsperspectieven opgesteld voor de volgende leerlingen:

- Leerlingen met een verwacht eindniveau van maximaal eind groep 6
- Leerlingen met een SBO of SO indicatie
- Leerlingen met een verwachte uitstroom naar PRO of VSO
- Leerlingen met cognitieve en/of sociaal emotionele belemmeringen (min. bij twee vakgebieden).

Voor kinderen met een uitstroom naar het LWOO wordt geen OPP gemaakt, behalve als er sprake is van een van de bovenstaande situaties.

Op dit moment krijgen de leerlingen van CBS De Regenboog het basisaanbod tot en met groep 5 aangeboden. Tot die tijd zullen de interventies plaatsvinden binnen de groepsplannen. Ons besluitmoment om over te gaan tot een ontwikkelingsperspectief is bij groep 6. Dit besluitmoment zal in samenspraak met ouders, leerkracht, IB-er, directeur en overig betrokken personen plaatsvinden.

2.5. Remedial Teaching.

Door middel van Remedial Teaching (RT) probeert een leerkracht gestagneerde leerprocessen en/of de sociaal-emotionele ontwikkeling bij opvallende kinderen op gang te brengen. Dit gaat om leerlingen die meer dan de normale zorg behoeven. Er wordt (meestal) tijdelijk geprobeerd pedagogische en didactische hulp te geven en te bevorderen. Deze hulp wordt beschreven in het groepsplan.

RT wordt zoveel mogelijk binnen de groep gegeven. Ook proberen we de hulp zo goed als mogelijk te laten aansluiten bij de leerprocessen die in de groep al plaatsvinden. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat hulp achteraf niet altijd het gewenste resultaat geeft. Op CBS De Regenboog is er daarom voor gekozen om de leerstof vooraf aan te bieden die zij later in groepsverband krijgen (pro-actief). We spreken dan over pre-teaching (PT). Door deze voorinstructie nemen kinderen de aangeboden leerstof in groepsverband met meer rendement op dan door achteraf hiaten in de leerstof te behandelen. Naar schatting heeft één op de vijf kinderen gedurende kortere of langere tijd extra aandacht nodig. Het gaat dan niet altijd om grote problemen of zwakke leerlingen. Ook de betere leerlingen kunnen extra aandacht behoeven. Sommige (hoog)begaafde leerlingen verliezen snel hun interesse en concentratie als zij te weinig uitgedaagd worden. Ook passen zij zich vaak aan bij het niveau van de groep en gaan dan onderpresteren. De moeilijkheden lopen vaak uiteen en als school proberen wij ook deze kinderen zo goed mogelijk te begeleiden zodat ook deze leerlingen zich blijven ontwikkelen. Naast de leerkrachten in de groepen wordt er ook door de IB-er PT/RT op school gegeven. In totaal is hiervoor ongeveer 3 dagdelen beschikbaar. Om de PT/RT zo goed mogelijk te laten verlopen, werken wij bij ons op school ook hier met de HGW cyclus

van:

- Waarnemen, signaleren, evaluatie
- Begrijpen, analyseren, bijstellen
- Plannen
- Realiseren, uitvoeren, evalueren

Kinderen met een apart programma worden, indien noodzakelijk, in RT-tijd begeleid. Na iedere toetsweek bekijkt het SOT, in overleg met de leerkracht en/of ouders, welke kinderen in aanmerking (blijven) komen voor PT/RT. Het uitgangspunt voor PT/RT blijft echter dat de PT/RT zoveel mogelijk binnen de eigen groep door de leerkracht wordt gegeven.

Criteria voor RT buiten de klas zijn:

- De groepsgrootte of combinatiegroep.
- De aard van de groep (groepsgedrag, hoeveelheid van leerniveaus)
- Eenduidige speciale problematiek (dyslexie, dyscalculie, motorische stoornis e.d.)
- Bij het kind aanwezige gedrag- en/of concentratieproblematiek.
- Afwezigheid noodzakelijke competenties bij leerkracht om kind zelf RT te bieden.
- Het kunnen behalen van de doelen binnen het opbrengstgericht werken op onze school.
- Als er meer kinderen voor de RT-tijd zijn dan de beschikbare tijd, hebben kinderen uit de onderbouw voorrang.

Afspraken en procedures m.b.t. RT:

- Aan het eind van het schooljaar maakt de IB-er een overzicht van de beschikbare tijden voor RT. Aan het begin van het schooljaar kan dus gelijk worden gestart met het geven van PT/RT.
- Als er iemand een leerling aan wil melden voor RT, dan dient dat via de IB-er te lopen. Het kan voorkomen dat kinderen in een groepje de extra begeleiding krijgen.
- De IB-er maakt een rooster van welke leerlingen RT krijgen en geeft dat aan alle betrokken leerkrachten en de directeur.
- De ouders van de kinderen die RT krijgen, worden door de eigen leerkrachten op de hoogte gebracht.
- Degene die RT geeft, doet indien nodig diagnostisch onderzoek (in overleg met de leerkracht).
- De RT-er voert het groepsplan, geschreven door de leerkracht, uit en zorgt voor een verslag van de activiteiten gedurende de RT.
- Na 8-12 weken wordt er getoetst door degene die RT geeft en er wordt gekeken of de opgestelde doelen bereikt zijn.
- De RT-er overlegt daarna met de leerkrachten over de resultaten van de RT.
- Het groepsplan, en na afloop de evaluatie daarvan, wordt door de leerkracht gemaakt in ParnasSys.
- Na iedere 8-12 weken bekijkt het SOT de lijst met de leerlingen die RT hebben. Er wordt gekeken naar de voortgang en welke kinderen in de komende tijd wel of geen RT nodig hebben.

Criteria voor externe RT, soms ook onder schooltijd:

- De ouders zijn op de hoogte van de problemen op het gebied van leergebieden en/of gedrag.
- Na de evaluatie wordt de te geringe vooruitgang, de sociaal-emotionele problemen of het oplopen van de achterstand besproken met de IB-er.
- De IB-er bespreekt de leerling in het SOT en vraagt het SOT toestemming voor het verwijzen van de leerling naar externe RT.
- De leerkracht maakt een afspraak met de ouders. In een gesprek kan de ouders externe RT worden geadviseerd. Ook ouders kunnen komen met de vraag voor buitenschoolse RT. In een gesprek wordt dan besproken de resultaten van de geboden

hulp en ook de criteria waarop het advies van het SOT gebaseerd is worden genoemd. Ouders krijgen meerdere adressen mee en kunnen zelf een hulpverlener kiezen. Er wordt richting ouders duidelijk aangegeven dat school de aanwezige onderzoeksgegevens aan de externe RT-er kan overhandigen en dat contact en samenwerking tussen school en externe RT-er als erg waardevol wordt gezien om zo tot een goede begeleiding van het betreffende kind te kunnen komen.

- Deze RT vindt na schooltijd plaats tenzij het voor het welbevinden van het kind beter is om deze, in de middag, onder schooltijd te doen plaatsvinden.

2.6. Onderzoek door externe instanties.

Onze school is verbonden aan de Onderwijs Adviesdienst gevestigd (OA) in Gouda en Zoetermeer. Voor zorgleerlingen in zorgniveau 4 is het soms nodig nader onderzoek te doen. Dit kan zijn in de vorm van een test of een observatie. De schoolbegeleider voert dit onderzoek uit. De OA heeft hiervoor de expertise in huis op het gebied van leerproblemen en sociaal-emotionele problemen. Ook hebben wij, als school, contact met logopedie, fysiotherapie, Jeugdzorg en schoolmaatschappelijk werk (SMW). Ook zij kunnen een kind observeren en onderzoeken. Als er sprake is van een onderzoek, worden ouders altijd eerst uitgenodigd voor een gesprek waarin we de zorg bespreken. De IB-er kan bij dit gesprek aanwezig te zijn. De ouders moeten schriftelijk toestemming geven voor een onderzoek of observatie. De uitkomst van het onderzoek wordt altijd besproken met de ouders. De leerkracht, IB-er en de orthopedagoog of diegene die het onderzoek heeft afgenomen zijn bij dit gesprek aanwezig. Er wordt hiervan altijd een verslag door de leerkracht of IB-er, in ParnasSys, gemaakt.

Contacten met derden die betrokken zijn bij de hulpverlening van kinderen.

Als er sprake is van hulp en inzet van derden (denk aan fysiotherapie, logopedie, RT door iemand van buiten de school), onderhoudt de leerkracht het contact en zorgt ervoor dat de benodigde informatie wordt uitgewisseld. Indien nodig neemt de IB-er contact op. Dit altijd eerst na onderling overleg tussen leerkracht en IB-er (vanaf zorgniveau 2).

2.7. Meldcode Huiselijk Geweld, AMK en SISA

Een schoolorganisatie heeft een signalerende functie ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling. De Meldcode is een stappenplan dat ons hierbij ondersteunt. Wij zijn verplicht om melding te doen bij het vermoeden hiervan bij het AMK en/of Meldpunt Huiselijk Geweld. Dit zal altijd in overleg met het management gebeuren en we gaan hierbij ook (indien mogelijk) het gesprek met de direct betrokkenen aan in de hoop in alle openheid de situatie te kunnen bespreken, verhelderen en verbeteren. We bieden hierbij onze hulp aan of die van onze ondersteunende hulpverleners in belang van alle betrokkenen. Het volledige protocol van de meldcode Huiselijk Geweld is te vinden in de bijlage van hoofdstuk 8.12.

Onze school is ook aangesloten bij het SISA (Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak). Het SISA-signaleringssysteem zorgt ervoor dat kinderen in de Stadsregio Rotterdam die hulp nodig hebben bij een organisatie worden gemeld in een computersysteem. Indien er meerdere hulpverleners zijn, is het belangrijk dat de hulpverleners dat van elkaar weten. In het SISA wordt alleen opgenomen, dat een gezin bekend is bij een organisatie, niet het waarom en alle details. Indien we een kind invoeren in het SISA-systeem, gaat dit met medeweten van de ouder(s)/verzorger(s). Joke Dubois is voor onze school, namens Spectrum, verantwoordelijk gesteld voor het invoeren van gegevens in SISA.

Hoofdstuk 3 Onderwijsaanpassingen.

Voor sommige kinderen is het algemene onderwijsaanbod niet toereikend. Er zijn binnen CBS De Regenboog diverse aanpassingen mogelijk. Zo staat in de WPO bij uitgangspunten

en doelstelling onderwijs: "Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling". En ook: "Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen in beginsel binnen een tijdvak van 8 aaneensluitende jaren de school kunnen doorlopen".

Wanneer we denken aan verlenging of versnelling van de leerweg proberen we het kind in zijn/haar totaliteit in beeld te krijgen. We spreken over de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling, doch ook over zijn/haar werkhouding. In overleg met de ouders wordt gekeken of de leerling voldoende kan profiteren van verlengen of versnellen van de leerweg. Bij twijfel bestaat ook de mogelijkheid om externe deskundigheid in te schakelen. Criteria die een rol kunnen spelen bij de beslissing, kijkend naar leerling, leeromgeving en thuissituatie zijn o.a:

- Leerbaarheid: Is het een reële verwachting dat deze leerling het eindniveau van groep 8 haalt?
- Past deze leerling op sociaal-emotioneel gebied in de nieuwe groep?
- Toont deze leerling voldoende motivatie en inzet?
- Kan de school voldoende zorgcapaciteit aan deze leerling bieden?
- Wat zijn de verwachtingen van de ouders?

3.1. Overgang groep 2-3.

Lange tijd werd de 1 oktober-grens gehanteerd. Kleuters die voor 1 oktober vijf jaar werden, mochten in het volgend cursusjaar naar groep 3. Wie na 1 oktober vijf jaar werd moest in de regel nog een jaar wachten. In de volksmond werden deze kinderen late leerlingen genoemd.

Wat zegt de wet?

De Wet Primair Onderwijs stelt, dat de kalenderleeftijd van een kind niet langer bepalend is voor de overgang naar een volgende groep. Artikel 8, lid 1 (WPO) stelt nadrukkelijk, dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces moeten kunnen doorlopen. De school is wettelijk verplicht het onderwijs zodanig in te richten, dat: de leerling in beginsel binnen een tijdvak van acht aaneengesloten schooljaren de school kan doorlopen.

Wat zegt CBS De Regenboog?

Wij laten de kinderen niet langer op grond van hun geboortedatum in de kleuterbouw blijven. Maar het besluit over een doorstroming van groep 2 naar 3 of juist verlenging van de kleuterbouw, wordt gemaakt op basis van de individuele ontwikkeling (onderwijsbehoeften) van de kinderen. Door hiervan uit te gaan, wordt per leerling afgewogen, waar het kind het best zal functioneren en waar het kind op lange termijn het meeste bij gebaat is. De kinderen die jarig zijn in de periode september-december, worden in principe geplaatst in groep 2 waar zij ook alle activiteiten van groep 2 krijgen aangeboden. Bij het eerste gespreksmoment in het nieuwe schooljaar evalueren wij dan met de ouders de afgelopen periode. Als het welbevinden van het kind in het gedrang is gekomen zullen wij het onderwijsaanbod bijstellen. Aan het einde van groep 2 maken wij gebruik van ons stroommodel 2-3 (zie hiervoor ons Ondersteuningsplan hfd. 8.5) om een basis te hebben voor een gefundeerde beslissing omtrent de overgang naar groep 3. Wij toetsen hiermee alle ontwikkelingsgegevens. In dit beslissingsproces worden de ouders altijd betrokken om samen tot een zo goed mogelijk besluit te komen waarbij het belang van het kind doorslaggevend is.

3.2. Verlengen.

Verlengen van de schoolperiode kan alleen als wij het idee hebben dat een leerling hier

echt zijn/haar voordeel mee kan doen. Het kan een kind helpen om de basis te versterken en (sociaal-emotioneel) sterker in de schoenen komen te staan. We maken **per kind** een zorgvuldige afweging.

Afspraken en procedures m.b.t. verlenging schooltijd:

- Een verlengde kleuterperiode is ook verlengen (leerlingen geboren van oktober t/m december zijn bespreekgevallen)
- Een kind verlengt zijn/haar schooltijd, in principe, met maximaal 1 schooljaar
- Er is sprake van een didactische achterstand van minimaal een 1 jaar
- Verlengen kan t/m groep 7. Wanneer een leerling verlengt aan het eind van groep 6 en 7 blijft deze leerling tot eind groep 8 bij ons op school. De overweging hierbij is dat de leerling van de verlenging met een extra jaar voldoende hiervan profiteert voor een goede start in het VO.
- Wanneer een kind heeft verlengd gedurende zijn/haar schoolperiode, bestaat de mogelijkheid om aan het einde van groep 7 de school te verlaten. Hierbij spelen de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling een rol en/of het niets meer kunnen betekenen als basisschool voor de leerontwikkeling van deze leerling
- Het ontwikkelingsperspectief wordt aanzienlijk verbeterd door verlenging
- Er is sociale en emotionele aansluiting in de nieuwe groep
- De geboortemaand wordt meegewogen bij de beslissing
- Bij verlenging wordt rekening gehouden met de schoolsituatie zoals: samenstelling van de groep, maatjes, draagkracht/draaglast leerkracht, aantal zorgleerlingen, enz. En de thuissituatie als: stabiliteit, broertjes/zusjes in nieuwe groep, enz.
- Verlengen is altijd een individuele beslissing (per kind bekeken). De ouders worden er systematisch bij betrokken. De mededeling aan ouders wordt uiterlijk na de meivakantie gedaan. Van dit gesprek wordt een ouderverslag gemaakt in tweevoud en ondertekend door school en ouders. Schooltijdverlenging is een beslissing van het zorgteam van de school waarbij de directeur de eindverantwoordelijke is
- Extern onderzoek kan deel uitmaken van de keuze tot verlengen
- Van een verlenging wordt altijd een aantekening gemaakt in het leerling-dossier van ParnasSys
- Een leerling die leertijdverlenging krijgt blijft in ieder geval nog 1 jaar als zorgleerling aangemerkt, maar wij zien de verlenging als RT.
- Verlengen wordt goed voorbereid en geëvalueerd:
 - Begeleiding voortraject: laten wennen tijdens vrije activiteiten, bespreken van positieverandering
 - Handelingsplan voor de nieuwe groep: wat is je doel, wat wil je bereiken met de verlenging, verwacht niveau, waar doet het kind mee met de groep en waar niet.
 - Nazorg: evalueren positieverandering, voortgang, sociaal en emotioneel welbevinden
- Het kind blijft in bovenstaande altijd het uitgangspunt. Het welbevinden van het kind staat voorop en kan het noodzakelijk maken om van bovenstaande afspraken af te wijken.
- Gezien de specifieke ontwikkeling van jonge kinderen zijn er t.a.v. de overgang van groep 2 naar groep 3 richtlijnen opgesteld. (zie hoofdstuk 8.5)

3.3. Werken met eigen programma.

Het kan zijn dat een kind de lesstof van 1 of meerdere vakgebieden niet kan volgen. Hier kunnen verschillende redenen aan ten grondslag liggen. Denk bijvoorbeeld aan de vaststelling van dyslexie, dyscalculie, een laag IQ, of andere oorzaken. Als we besluiten dat een kind een eigen, individuele leerlijn gaat volgen heeft het kind al een traject achter de rug van PT/RT vanuit het groepsplan. Ondanks (uitbreiding van) intensieve hulp en extra begeleiding, lukt het niet om de achterstand in te lopen. Het kind bevindt zich dan in zorgniveau 3 of 4.

Er kan dan besloten worden het kind voor 1 of meerdere vakken een individuele leerlijn te

laten volgen. We sluiten dan aan bij de zone van de naaste ontwikkeling van dit kind en bieden hem/haar een programma op maat.

Afspraken en procedures m.b.t. de cognitieve ontwikkeling:

- De leerling werkt op zijn eigen tempo door de methode en werkt op eigen niveau. Dit wordt aangevuld met remediërend materiaal.
- De leerling werkt op het niveau van 1 jaar lager en volgt de instructie en lesstof bij de desbetreffende groep (bijv. een kind uit groep 6 doet het rekenprogramma van groep 5 bij groep 5).

Een groepsplan wordt zo veel mogelijk voor de lange termijn geschreven. Daarin staat het ontwikkelingsperspectief van het kind beschreven. Dit wordt bepaald op grond van de eerdere vorderingen en de snelheid waarmee de vorderingen gemaakt zijn en op grond van het IQ gegeven. Het einddoel van een leerling met een apart programma en individueel ontwikkelingsperspectief is voldoende beheersing van het niveau van eind groep 6 in eind groep 8. Hier kan van worden afgeweken (een lager niveau is bij uitzondering mogelijk, bijv. bij een kind met het syndroom van Down).

3.4. Versnellen.

Versnellen kan een effectieve onderwijsaanpassing zijn. Ook hierbij, net als bij verlengen, is het van belang dat wij vinden dat een leerling hier echt zijn/haar voordeel mee doet. In geval deze onderwijsaanpassing noodzakelijk is, kiezen wij voor één van de volgende vormen:

- Versneld naar groep 2.
- Overslaan van een groep.
- Binnen een schooljaar meerdere groepen doorlopen.

Afspraken en procedures m.b.t. versnellen:

- Versnelling gebeurt, bij voorkeur, zo vroeg mogelijk (1-5) in de schoolloopbaan.
- Een leerling die versnelt blijft in ieder geval gedurende het volgende schooljaar een leerling met aandacht
- Een kind dat versnelt, doorloopt in ieder geval groep 8
- Versnelling blijft beperkt tot één leerjaar (en één keer in de basisschool)
- Versnellen gebeurt altijd in overleg met de IB-er en de ouders
- Van een versnelling wordt altijd een aantekening gemaakt in het leerling-dossier van ParnasSys
- Versnelling is altijd een individuele beslissing (per kind bekeken). De ouders worden er systematisch bij betrokken. Versnelling is een beslissing van het zorgteam van de school. Extern onderzoek kan deel uitmaken over de beslissing van versnellen. Waar geen overeenstemming wordt bereikt tussen school, onderzoekers en ouders is de directeur de eindverantwoordelijke.
- Versnelling gebeurt alleen als het kind er aan toe is. Aandachtspunten hierbij zijn:
 - Surplus-tekening is positief (begaafd en/of intelligent)
 - Eventuele disharmonische ontwikkeling is nader in beeld gebracht
 - Sociale en emotionele aansluiting in nieuwe groep
 - Werkhouding en taakgerichtheid (en mogelijkheden om deze in de nieuwe situatie te ondersteunen)
 - Didactische voorsprong is evident
 - Geboortemaand wordt meegewogen bij beslissing.
- Bij versnelling wordt ook rekening gehouden met:
 - Schoolsituatie: samenstelling en sfeer in de groep, maatjes, draagkracht/ draaglast leerkracht, aantal zorgleerlingen etc.
 - Thuisituatie: stabiliteit, broertjes / zusjes in nieuwe groep?
- Versnelling gaat altijd samen met verrijking omdat in het algemeen is de intelligente of begaafde kind in de nieuwe groep binnen de kortste keren weer een excellent presterende leerling, die ver boven de middelmaat uitsteekt!

- Versnelling wordt goed voorbereid en geëvalueerd:
 - Begeleiding voortraject: op niveau brengen, laten wennen tijdens vrije activiteiten, bespreken van positieverandering
 - Nazorg: evalueren positieverandering, verrijking

3.5. Compacten en Verrijken.

Kinderen met een zeer hoge Cito-score in het LVS (A+) of kinderen waarbij we vermoeden dat het veel meer aankan dan het laat zien (mogelijk onderpresteren) krijgen ook aangepast werk aangeboden. In de basisstof wordt geschraapt wat al wordt beheerst (= compacten) en het kind krijgt daarvoor in de plaats verdiepingsstof aangeboden (=verrijken). Een kind gaat niet versneld door de stof, maar krijgt andersoortige opdrachten op het niveau van de groep. Als er sprake is van een vermoeden van (hoog)begaafdheid, kunnen deze kinderen gesignaleerd worden m.b.v. het instrument Surplus van de OA. Daarnaast is het mogelijk om kinderen te laten versnellen, d.w.z. een groep overslaan, of halverwege het schooljaar (na de kerstvakantie) naar de volgende groep. Zie ook het kopje 3.2: versnellen

3.6. Signaleren meerbegaafdheid.

Kinderen, die in aanmerking komen voor compacten en verrijken, zijn in de meeste gevallen op een of meer gebieden begaafd. Voor de specifieke aanpak van deze leerlingen verwijzen we naar het begaafdenbeleidsplan. Hierin is onder andere onderstaand stappenplan opgenomen. In dit plan wordt ook vermeld welke specifieke onderwijsaanpassingen wij kunnen maken. Eén van de aanpassingen kan zijn: deelname aan onze Regenboogklas.

Stap 1: signalering

- Leerlingen die in de groep opvallen:
 - op grond van observaties.
 - door goede schoolresultaten / groepswerk.
 - door hoge scores op de Cito-toetsen (A en hoger).
- Mogelijke onderpresteerders:
 - leerlingen met minder goede schoolresultaten, maar die wel opvallen door een brede belangstelling, pientere opmerkingen in de groep, een originele kijk op problemen, een gevoel voor humor, grote woordenschat, goed geheugen of initiatief.
- Signalen van ouders worden serieus genomen:
 - Wanneer ouders aangeven te vermoeden dat hun kind meer aankan, wordt dit vermoeden nagegaan m.b.v. een systematische vragenlijst.

Stap 2: Signaleringsinstrument (surplusschets en/of -tekening).

- Ga door naar stap 4. Indien gewenst kunnen stap 2 en 3 worden gedaan.
- - neem de surplusschets en/of -tekening af
 - Ouders informeren (door de leerkracht)
 - Leerkracht zet vragenlijst (online) klaar
 - Vragenlijsten invullen door leerkracht, ouders en kind (vanaf 10 jaar)
 - Interpreteren van de uitslag

Stap 3: Oudergesprek met leerkracht en IB-er.

- De ouders worden voor een gesprek uitgenodigd.
- We bespreken de uitkomsten van de signalering; daarbij komen de verschillende onderdelen van het surplusmodel ter sprake.

Stap 4: Het maken van het groepsplan.

- In het groepsplan is voor meerbegaafde leerlingen met zorgroute 2 altijd de componenten compacten en verrijken opgenomen voor rekenen en/of taal.

Stap 5: Ouders informeren.

- De ouders worden ingelicht over de route die gevolgd gaat worden; het groepsplan wordt besproken.

4.1.1. Visie op verwijzing naar het speciaal basisonderwijs

Als de school of het kind ondanks intensieve hulp en begeleiding in zorgniveau 4 en de inzet van arrangementen de grens van haar mogelijkheden bereikt heeft, gaan we over tot doorverwijzing naar het S(B)O. De grenzen van onze zorg zijn dan bereikt. Deze doorverwijzing is een besluit van school en ouders. Als ouders het niet eens zijn met het besluit om het kind door te verwijzen, is het besluit van school doorslaggevend. De IB-er en de directeur nemen dit besluit voor de school.

Bij de besluitvorming spelen de volgende vragen een rol:

- Valt het kind uit over de gehele linie?
- Kan het kind nog zelfstandig werken met een eigen programma?
- Boekt het kind nog vooruitgang tijdens het werken met het eigen programma?
- Heeft het kind sociaal-emotionele problemen en wil het nog naar school? Met andere woorden: Hoe is het welbevinden?
- Is het voor school nog mogelijk een aangepast programma te begeleiden binnen de groep?
- Er is regelmatig overleg tussen ouders en school om al deze punten te evalueren

Als we op alle hiervoor genoemde voorwaarden 'nee' moeten zeggen, gaan we alsnog over tot plaatsing in het S(B)O.

4.1.2. Arrangementen

Deze paragraaf is aan veranderingen onderhevig. De nieuwe wet- en regelgeving en de invulling daarvan door SWV 28-02 is op enkele aspecten nog niet geheel duidelijk.

Voor kinderen die in het reguliere basisonderwijs of het speciaal basisonderwijs buiten de boot vallen zijn er de zogenaamde Regionale Expertise Centra (REC's). Dit zijn voorzieningen voor kinderen met speciale handicap(s) of stoornissen. Deze kinderen kunnen in staat zijn om het reguliere basisonderwijs te volgen. Hiervoor zijn de arrangementen ontwikkeld. Deze bestaan uit ambulante begeleiding vanuit het REC of in de nieuwe situatie vanuit het SWV; extra begeleidingsuren op school (bv. voor Remedial Teaching) en een bedrag voor de aanschaf van benodigde materialen. In de wandelgangen wordt dit ook wel een arrangement genoemd; het kind gaat met een arrangement (uren, geld en begeleiding) naar het reguliere basisonderwijs. Op CBS De Wiekslag gaan we ervan uit dat de geboden hulp zinvol moet zijn. Ook mag het onderwijs aan dit kind niet ten koste gaan van de zorg en veiligheid voor de andere kinderen. Indien er geen of weinig ontwikkeling is, adviseren wij de ouders om het kind op een bijzondere lesplaats te plaatsen. Uiteraard denken en zoeken we actief mee naar de plaats waar het kind het best tot zijn recht komt.

4.1.3. De procedure aanvragen arrangementen

- Voor een leerling bij wie de basisondersteuning die de school kan bieden, niet voldoende is, kan bij het SWV PPO Delfland extra ondersteuning in de vorm van arrangementen aangevraagd worden. De extra ondersteuning in het SWV bestaat uit de volgende arrangementen:
 - flexibele arrangementen op maat
 - het arrangement speciale lesplaats (SO en SBO)

De ouders worden in dit proces gezien als educatief partner en worden bij het proces van ondersteuning en eventuele aanvraag van een arrangement nauw betrokken. De school start dan ook een groeidocument.

- Ouders en school samen vragen het arrangement aan en zorgen ervoor dat de benodigde vragenformulieren bij de juiste personen terecht komen. Ouders en leerkracht, samen met de IB-er, vullen de papieren in. School is verantwoordelijk voor het schooldossier (handelingsplannen, verslagen van intern en extern overleg, toetsresultaten).

Het Groeidocument van PPO Delflanden (GD) is een gemeenschappelijk document. Binnen het handelingsgerichte arrangeren waar het groeidocument onderdeel van is, wordt met de ouders samen opgetrokken en wordt het groeidocument door de interne begeleider en leerkracht samen met de ouders ingevuld en aangevuld. De externe ketenpartners zijn eveneens 'mede invullers' van het document. Het eigenaarschap van het GD ligt bij de school en meer specifiek bij de interne begeleider.

- De start van het groeidocument begint als men heeft geconstateerd dat een leerling mogelijk niet voldoende zal hebben aan de basisondersteuning van de school. *Dit kan voor de ene leerling al bij aanneming op de school zijn en voor een andere leerling blijkt dat pas na verloop van tijd.* De Centrale vraag is: Is de basisondersteuning van onze school voldoende om deze leerling te ondersteunen? Als het antwoord 'nee' is kunnen er drie keuzes ontstaan:
 1. Is er een andere school met een bredere basisondersteuning die een passend onderwijsaanbod heeft voor deze leerling?
 2. Is een extra arrangement voor deze leerling mogelijk, zodat de leerling met extra ondersteuning op deze school kan blijven?
 3. Is een speciale lesplaats de juiste onderwijsbehoefte van deze leerling?
- Bij een aanvraag checkt de Lokale Onderwijs Adviseur (LOA-er) van het SWV het groeidocument op de volgende punten:

Voortraject tot het invullen van het groeidocument bij leerling die langer leerling is op een school. De volgende stappen zijn doorlopen:

- De indicatoren van de onderwijsinspectie zijn goed in beeld in de school en zijn zichtbaar in het onderwijs en in de groepen op de school.
- Nauwe betrokkenheid van ouders. De ouders hebben ingestemd met de aanvraag voor extra ondersteuning of een speciale lesplaats. Blijkt dat de ouders niet hebben ingestemd, dan wordt in een aanvraag beargumenteerd waarom de school toch is overgegaan tot een aanvraag.
- De HGW cyclus is gevolgd
- Er is gewerkt volgens de zeven uitgangspunten van HGW
- Het Schoolondersteuningsteam werkt en handelt HGW.
- Het formulier 'onderwijsbehoeften leerling gekoppeld aan schoolondersteuningsprofiel' is gevolgd.

Voortraject bij een nieuwe leerling waar blijkt dat bij aanmelding waarschijnlijk de basisondersteuning niet toereikend is:

- Het schoolondersteuningsteam werkt en handelt HGW.
- Het schoolprofiel is leidend in relatie tot de aanmelding .
- Nauwe betrokkenheid van ouders. De ouders hebben ingestemd met de aanvraag voor extra ondersteuning, een speciale lesplaats. Blijkt dat de ouders niet hebben ingestemd, dan wordt in een aanvraag beargumenteerd waarom de school toch is overgegaan tot een aanvraag.
- Verzamelen van kind gegevens. (bijvoorbeeld informatie (medisch) kinderdagverblijf/peuterspeelzaal /onderwijskundig rapport van vorige basisschool/onderzoeken.
- Benoemen van onderwijsbehoefte van een leerling.
- Benoemen van ondersteuningsbehoeften van ouders en onderwijs.

- Een arrangemente wordt vastgesteld op basis van:
 - **Uitzicht:** welk perspectief is gewenst voor de school, de ouders en de leerling. Bij het formuleren van het perspectief voor de leerling spreken we over een ontwikkelingsperspectief (OPP). Het OPP komt overeen met een uitstroom bestemming: een inschatting van de school waar een leerling na de basisschool/speciale basisschool/ speciaal onderwijs.
 - De opvoed-/onderwijsbehoeften van het kind.
 - Ondersteuningsbehoefte, leerkracht, interne begeleiding en ouders.
 Op basis van deze gegevens uit het GD wordt vastgesteld of een onderwijsarrangement/ onderwijszorg arrangement of een zorgarrangement.
- Overige afspraken over het werken met arrangementen:
 - a. Het arrangement moet resultaatgericht zijn. Wat wil men bereiken met het arrangement? Dat geeft ook aanknopingspunten voor de evaluatie.
 - b. De arrangementen worden door het SWV toegekend. Het aanvragen van een arrangement is in principe een gezamenlijk besluit van ouders, school en LOA. In die gevallen is de LOA gemandateerd om het arrangement toe te kennen. Mocht er geen overeenstemming zijn over het arrangement tussen school en ouders en LOA dan brengt de LOA het dilemma in bij een collegiaal overleg van het SWV. De LOA koppelt terug naar de school en ouders.
 - c. De school ontvangt van het SWV de toekenningsbrief, waarin doel en periode van het arrangement, de uitvoerder (denk aan inzet Ambulante begeleiding, klassen assistent, gedragsdeskundige) en de toegekende middelen worden omschreven.
 - d. In die situaties waarin school of een externe partner de personele / materiële inzet van het arrangement niet kan waarmaken (denk bijv. aan ziekte van de leraar/extern begeleider die extra ondersteuning zou bieden) dan wordt door de school/ouders de LOA geïnformeerd. Het is aan het SWV (LOA) om vervolgens actie te ondernemen.
 - e. De school is verantwoordelijk voor de evaluatie van de inzet van het arrangement. Dit wordt bijgehouden in het groeidocument (regelmatige evaluatie van het OPP).
 - f. Als een school nogmaals een arrangement aanvraagt voor dezelfde leerling, dan moet evaluatie van het eerste arrangement beschikbaar zijn.
 - g. Per casus (arrangement) wordt bepaald wie de regie voert.

4.1.4. Aanvraagprocedure voor TLV Speciale lesplaats

Indien zowel de school als lokale ondersteuningsadviseur constateren dat er waarschijnlijk een speciale lesplaats nodig is voor deze leerling, worden de volgende personen/ instanties uitgenodigd voor een overleg:

- a. Ouders.
- b. Betrokken school.
- c. Beoogde school voor speciaal onderwijs / speciale basisschool: de speciale lesplaats.
- d. Lokale ondersteuningsadviseur.
- e. Eventuele externen, die nodig zijn om te komen tot een volwaardig OPP. Bijvoorbeeld wanneer (jeugd)hulpverlening is betrokken bij leerling /ouders.

De regie van dit overleg ligt bij de LOA. In de meeste situaties zullen er al een groeidocument en OPP zijn opgesteld. Dan wordt bekeken of het OPP ook geactualiseerd moet worden. In alle andere situaties worden een groeidocument en OPP opgesteld. Het OPP wordt ondertekend door school en ouders. De aanvraag voor een speciale lesplaats is gebaseerd op een gemeenschappelijk besluit. De LOA verzorgt de verslaglegging en de aanvraag voor een (toelaatbaarheidsverklaring)TLV. De directeur van de school ondertekent de aanvraag voor een TLV. De aanvraag voor een TLV wordt ingediend bij de toelaatbaarheidscommissie (TLC).

De exacte en meest actuele eisen en voorwaarden bij de procedure voor het plaatsen van een leerling op een speciale lesplaats zijn te vinden op de website van het SWV, www.ppodelflanden.nl.

4.1.5. Toelating of doorverwijzing van kinderen met een arrangement

Bij toelating van kinderen die al geïndiceerd zijn, hanteert de school een aantal richtlijnen. Deze richtlijnen moeten de school in staat stellen een goede afweging te maken. Eventueel kunnen er in het belang van deze leerling andere keuzes gemaakt te worden. Ook het belang van de groep en de leerkracht wordt door ons bekeken. De komst van een leerling met een arrangement mag er niet toe leiden dat de onderwijsontwikkeling of de sociaal emotionele ontwikkelingen in de groep spaak lopen. In samenspraak zoeken wij samen met ouders en zorg graag die weg die leidt tot een voor alle partijen goed resultaat.

De richtlijnen:

- De leerling moet in staat zijn tot op zekere hoogte zelfstandig in de groep te kunnen functioneren.
- De leerling moet redelijk gedrag vertonen. Gedragsproblemen die al manifest aanwezig zijn, kunnen de school doen besluiten de leerling niet te plaatsen.
- De aangemelde leerling moet passen in de betreffende groep. Dit betekent dat er binnen de groep ruimte is voor een leerling met extra zorg. Dit is afhankelijk van het aantal zorgkinderen in deze groep. Hiervoor kunnen we geen harde cijfers geven. Dit verschilt per groep en zal per keer bekeken moeten worden. Uitgangspunten zijn hierbij wel:
 - Alle leerkrachten moeten in staat zijn de leerling met een arrangement goed te begeleiden.
 - Er moet draagvlak zijn vanuit het hele team. De IB-er bespreekt de aanmelding van een kind met een rugzak in het team. Minstens 75% van het team staat achter de toelating.
 - De school kent haar grenzen. De meerwaarde voor het kind moet zijn dat het zich ontwikkelt op zijn niveau en vorderingen maakt op cognitief en sociaal gebied en daarnaast een welbevinden heeft op onze school. Daarnaast mag zorg voor dit kind niet ten koste gaan van het groepsbelang.

Hoofdstuk 5	Aanmelding nieuwe leerlingen.
-------------	-------------------------------

5.1. Intake nieuwe kleuters.

Als kleuters 4 jaar zijn, komen zij bij ons op school. Binnen 6 schoolweken, volgt er een huisbezoek. Doel is om zoveel mogelijk achtergrondinformatie te verzamelen om een zo volledig mogelijk beeld van het kind te krijgen en zo vroegtijdig op de specifieke onderwijsbehoeften van het kind te kunnen inspelen. Tijdens dit huisbezoek kunnen ouders vragen stellen, de leerkracht bespreekt en informeert ouders hoe de 1e weken verlopen zijn (voor zover dat nog niet informeel gebeurd is). Ouders vullen tijdens de wenperiode een vragenformulier in. De vragen richten zich o.a. op de voorschoolse tijd voor taal- en rekenontwikkeling, beweging en spel, mogelijke begaafdheid, dyslexie in de familie, gezinssituatie etc. Als er zorgen zijn n.a.v. het intake gesprek, de 1e weken op school of de gegevens op het formulier, is het mogelijk voor een kind om direct naar zorgniveau 2 te gaan. Denk hierbij bijv. aan vermoeden van hoogbegaafdheid of dyslexie, e.d. Bij het intakegesprek wordt het begeleidingstraject besproken bij ouders als hun kind jarig is in de maanden augustus-december.

5.2. Tussentijdse aanmelding.

Als er een leerling in de loop van het schooljaar wordt aangemeld, die niet in de instroomfase start, vindt er altijd overleg tussen directeur, ouders en IB-er plaats. De

directeur ontvangt veelal de eerste informatie. Indien er geen sprake is van verhuizing, maar van een wisseling van school wegens andere redenen, verwijst de directeur ouders, altijd eerst terug naar de directie van de school van herkomst en neemt ook contact op met de directie van de school van herkomst. Komen de ouders toch terug en willen hun kind inschrijven, maakt de directeur een overzicht van alle informatie en overlegt met de IB-er of de school tot inschrijving overgaat, of dat er nog gegevens ontbreken. Is het laatste het geval, neemt de IB-er contact op met de IB-er van de school van herkomst. De directeur, IB-er en de leerkracht van de betreffende groep, nemen gezamenlijk de beslissing om al dan niet tot plaatsing over te gaan. Komen ze er samen niet uit, neemt de directeur de eindverantwoording. De directeur informeert in alle gevallen, als tussenpersoon, alle betreffende partijen.

Hoofdstuk 6	Overgang van het basisonderwijs naar het VO.
-------------	--

Aan het begin van groep 8, in november, geven de directeur, de IB-er, en leerkrachten van de groepen 7 en 8 een voorlopig advies (verwijzingscommissie). Zij kijken hierbij naar de ontwikkeling op alle gebieden die het kind heeft doorgemaakt. Er wordt daarbij gebruik gemaakt van de resultaten van de Cito-toetsen door de jaren heen, de methodegebonden toetsen en de rapporten. Werkhouding, concentratie, en sociaal-emotionele ontwikkeling spelen ook een belangrijke rol. Er volgt dan een voorlopig advies. Dit advies wordt in een gesprek in november/december aan de ouders voorgelegd. De gesprekken met ouders worden met 2 personen gevoerd. Dat zijn de leerkracht(en) van groep 8 en/of de IB-er/directeur.

Na de cito-M8 toets kan een bijstelling van het advies plaatsvinden. De IB-er kijkt dan met de leerkracht groep 8 naar de Citoresultaten: welke adviezen zijn goed en waar zijn er (te grote) verschillen. Wat is de oorzaak? De resultaten worden ook met de directeur besproken. Er volgt een nieuw gesprek met ouders en indien nodig kan het advies worden bijgesteld. De resultaten van de afgelopen jaren zijn daarin ook van een groot belang om, een mogelijke, trend vast te stellen, te kijken waar we moeten verbeteren en wat gaat goed om daar beleid op te kunnen maken.

De adviezen worden door de IB-er in een groep 8 verwijzingsformat genoteerd. De leerkracht zorgt er voor dat deze bewaard wordt in de speciale groep 8 verwijzingsmap. De inhoud van deze map is per schooljaar:

- Voorlopige- en uiteindelijke schooladviezen
- Cito-einduitslagen
- onderwijskundige rapporten
- Terugkoppelingen vanuit het VO worden door de directeur bewaard

Cito-eindtoets

Alle kinderen met een VMBO-, HAVO- of VWO-advies maken de Cito-eindtoets. Wanneer kinderen met een bepaald vak door omstandigheden veel moeite hebben, kan er voor gekozen deze aangepast af te nemen (zie hoofdstuk 2.3). Kinderen die reeds in groep 7 geïndiceerd zijn voor PrO doen in principe niet mee aan de Cito-eindtoets.

Met ingang van 2018 werken wij met de Inzet van de digitale adaptieve Centrale Eindtoets. Hiermee kan elke leerling laten zien wat hij/zij kan! Door het adaptieve karakter is deze toets voor alle leerlingen geschikt. Het is een toets op maat die is opgebouwd uit drie toetsdelen. Het 1^e deel is voor alle leerlingen hetzelfde. Op basis van deze scores wordt het niveau van vragen vastgesteld van het 2^e deel en de scores van het 2^e deel bepalen weer op welk niveau het 3^e deel gemaakt gaat worden. De totale score van de Cito Eindtoets wordt bepaald op basis van de scores op de drie toetsdelen samen. Vanaf 2015 mogen scholen voor voortgezet onderwijs de toelating van leerlingen niet meer laten afhangen van het resultaat van de eindtoets. Ook mogen zij naast de eindtoets geen andere gegevens gebruiken of eisen als tweede gegeven. Het schooladvies gaat het

zwaarst wegen. Dit is opgenomen in de wet op het primair onderwijs. (bron: De centrale eindtoets PO in 2015, College van Toetsen en Examens)

In januari/februari vindt de reguliere M8 afname van de Citotoetsen plaats uit het CITO-LOVS. Zowel het schooladvies als de resultaten uit het LOVS worden gedeeld met de school van VO die de betreffende leerling en zijn/haar ouders gekozen hebben. In april wordt de CITO-eindtoets afgenomen. Als de eindtoets beter is gemaakt dan verwacht, kan de basisschool het advies heroverwegen.

De leerkracht(en) groep 8 zorg(t)en voor de overdracht naar het VO.

Aanmelding bij Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) en Praktijkonderwijs (PrO)

Het kan zijn dat een leerling in aanmerking komt voor een advies voor LWOO of PrO. Die inschatting wordt al eind groep 7 door de leerkracht groep 7 en IB-er gemaakt in de laatste groepsbespreking van het schooljaar. Ouders worden dan hierover geïnformeerd in het laatste 10-minuten gesprek. Indien ouders akkoord gaan, meldt de IB-er de leerling aan bij Koers VO (de regionale verwijzingscommissie). De IB-er rekent dan de leerachterstand(en) uit voor rekenen, begrijpend-, technisch lezen en spelling. Dit kan via Onderwijs Transparant. Indien de leerachterstand binnen de criteria valt voor LWOO of PrO, wordt het traject vervolgd. De school verstrekt de benodigde aanvullende gegevens digitaal in Onderwijs Transparant. Koers VO bepaalt of de leerling inderdaad in aanmerking komt voor traject onderzoek LWOO of PrO. Zo ja, dan krijgt de leerling een IQ-onderzoek. De uitslag is bepalend voor toelating voor deze vorm van onderwijs. Koers VO geeft advies over welke vorm (LWOO/PrO) het meest geschikt is. Hierover voert de school een adviesgesprek met de ouders, waarna de ouders het kind aanmelden bij een passende school in het VO.

Bij aanmelding op het VO wordt de basisschool verzocht een onderwijskundig rapport in te vullen en de onderzoeksgegevens mee te sturen. De leerkracht(en) groep 8 en IB-er zorgen hiervoor.

Stap 1: signalering (eind groep 7):

- Leerkracht en IB-er bespreken leerlingen die mogelijk in aanmerking komen voor LWOO of PrO.
- De IB-er berekent de leerachterstand om te bepalen of de leerling voldoet aan de criteria. Die zijn: Voor LWOO een LA van 0,25 tot 0,50 op twee of meer domeinen. Minimaal één van deze twee domeinen moet inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreffen. Voor PrO is een LA van 0,50 of meer op twee of meer domeinen, waarvan minstens één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft.
- De ouders worden van het advies/indicatie voor LWOO of PrO in een gesprek op de hoogte gesteld. De school informeert de ouders mondeling en via een brochure wat LWOO of PrO precies inhoudt en geven informatie over verschillende scholen die LWOO of PrO bieden. Ouders krijgen, indien gewenst, bedenktijd.

Stap 2: aanmelding traject Koers-VO (start groep 8):

- De ouders geven schriftelijk toestemming voor het doorlopen van het traject.
- De IB-er meldt het kind aan bij Koers-VO. Dit gebeurt digitaal (Onderwijs Transparant). De school is verantwoordelijk voor het overleggen van de benodigde gegevens. (www.koersvo.nl); dit wordt door de IB-er verzorgd.
- De leerling neemt deel aan een IQ-onderzoek op een locatie door Koers-VO vastgesteld.
- Indien er een recent IQ-onderzoek heeft plaatsgevonden (niet langer dan 2 jaargeleden), hoeft de leerling niet deel te nemen aan het IQ-onderzoek en worden deze gegevens ook aangeleverd in Onderwijs Transparant.

Stap 3: schooladvies en inschrijving (december / januari groep 8):

- Koers-VO geeft een advies aan school en bespreekt de uitkomst van het onderzoek met de IB-er. De betreffende leerling krijgt wel of geen indicatiestelling.
- De leerkracht(en) en/of IB-er geven dit advies door aan de ouders in een gesprek. Tevens adviseert school de ouders t.a.v. de scholen die het meest in aanmerking komen en informeren de ouders over de stappen die ouders moeten nemen om hun kind in te schrijven. Ouders krijgen in dit gesprek ook de code overhandigt die moet worden ingeleverd bij de VO school van hun keuze.
- Ouders schrijven hun kind in op de school van hun keuze en de leerkracht(en) en/of IB-er vullen het OKR in bij Onderwijs Transparant.

Hoofdstuk 7 | Communicatie met ouders.

Het is logisch dat ouders de ontwikkeling van hun kind op de voet willen volgen, zeker wanneer er sprake is van uitval. Het is daarom van belang dat de ouders goed op de hoogte zijn wat betreft zorg of de extra zorg die we aan hun kind besteden.

Ook is het van belang dat de afspraken worden vastgelegd. Uitgangspunt is dat belangrijke oudergesprekken, waarin problemen worden besproken en afspraken worden gemaakt, schriftelijk worden vastgelegd in het daarvoor ontworpen document: 'verslag oudergesprek'. Dit document is digitaal aanwezig in ParnasSys. Deze gesprekken kunnen, indien noodzakelijk, samen met de IB-er gevoerd worden. Zoals bijvoorbeeld bij:

1. Probleemgesprekken.
2. Gesprekken met OA.
3. Gesprekken met andere instanties.

Wat kun je als leerkracht extra doen:

- regelmatig (telefonisch) contact om te vragen hoe het thuis gaat.
- om de 8-12 weken een afspraak maken om de voortgang van het kind te bespreken.
- geen 10, maar 20 minuten uittrekken bij de 10-minuten gesprekken.
- bij te verwachten problemen vragen of de IB-er en/of directeur bij het gesprek aanwezig wil zijn.
- als een kind ondanks alle hulp vast dreigt te lopen niet te lang wachten het te melden bij de ouders.
- eventueel werken met een 'heen en weer' schrift tussen leerkracht en ouders als het kind huiswerk mee krijgt of bij gedragsmatige zaken.
- Evt. kan er een huisbezoek worden afgesproken.

Hoofdstuk 8 | Protocollen en Beleidsafspraken.

Binnen CBS De Regenboog zijn diverse afspraken in een protocol of beleidstuk samengevat. Hieronder geven we een korte weergave. Voor de precieze invulling van de betreffende protocollen en beleidstukken verwijzen we naar de map Ondersteuningsplan. In deze map wordt ook een papieren versie van dit Ondersteuningsplan bewaard.

8.1. Taken Intern Begeleider.

Interne begeleiding is een organisatievorm waarbij de zorg voor de leerlingen wordt gecoördineerd en planmatig wordt ontwikkeld. De verantwoordelijkheid voor de zorg berust bij het gehele team; de directeur is eindverantwoordelijk. De coördinatie is door hem naar de Intern Begeleider gedelegeerd. Onze intentie is om binnen onze school niet alleen zorg te dragen voor de coördinatie van de leerlingenzorg (welke duidelijk in taken is aan te geven), maar ook procesmatig ondersteuning te kunnen geven aan de leerkrachten. Het besef dat de zorg als IB-er voor elke leerkracht, positief doorwerkt in de zorg die de leerkracht aan de kinderen besteedt, stimuleert de IB-er om belangstellend te

zijn, vragend, ondersteunend, sturend en uitnodigend. De taak van IB-er wordt bij ons op school (en Spectrumbreed) als een functie vorm gegeven. Daarom is er bij ons op school een vaste tijd voor de IB-er uitgetrokken, zodat deze functie op een zo verantwoord mogelijke wijze kan worden ingevuld.

Dit betekent concreet dat voor de IB-er:

- Helder werken en de IB werkwijze zichtbaar kunnen maken binnen de school.
- Zorgen voor afstemming in uitvoering van werkzaamheden.
- Het goede voorbeeld geven in nakomen van afspraken.
- Het goede voorbeeld geven in het geven van aandacht en belangstelling en ondersteuning.
- De communicatie met anderen op een positieve en stimulerende wijze vorm geven.

Coördinerende IB-taken:

- Plannen van toetsen. organiseren van onderzoek en ondersteuning
- bewaken van procedures en afspraken
- voorbereiden van leerlingbesprekingen, groepsbesprekingen en SOT
- regelmatig overleg met directeur
- regelmatig overleg met schoolbegeleider
- dossiervorming en dossierbeheer van leerlingen
- opstellen van de ondersteuningskalender en/of RT rooster
- afnemen van het PI-dictee bij kinderen met een dyslexiedossier en zorg op het gebied van spelling
- vorderingen van leerlingen bijhouden door het verzamelen en vergelijken van toetsgegevens en/of groepsoverzichten/-plannen
- coördineren van aanmelding en verwijzing van leerlingen voor extra zorg (remedial teacher, logopediste, kinderfysiotherapie, maatschappelijk werkster, psycholoog en SWV PPO Delflanden)
- het onderhouden van contacten met andere interne begeleiders uit het werkverband (binnen Spectrum en in SWV PPO Delflanden)
- Het onderhouden van contacten als tussenpersoon met externe instanties als:
 - speciaal (basis)onderwijs
 - schoolbegeleiding
 - remedial teacher(s)
 - GGD
 - Jeugdzorg
 - CJG
 - Schoolmaatschappelijk werk
 - Ambulante begeleiding vanuit SWV PPO Delflanden
- coördineren activiteiten m.b.t. schoolverlaters
- verantwoordelijkheid dragen voor de coördinatie en uitvoering van de leerlingenzorg rondom de zorgkinderen
- verantwoordelijkheid dragen voor de coördinatie en organisatie van de begeleiding van de kinderen met een arrangement
- verantwoordelijkheid dragen voor de coördinatie en organisatie van de begeleiding van de intelligente en (hoog)begaafde kinderen volgens het surplusmodel
- verantwoordelijkheid dragen voor de coördinatie en organisatie van de begeleiding van de kinderen met (mogelijk) dyslexie, dyscalculie, e.d.
- verantwoordelijkheid dragen voor de coördinatie en organisatie van de begeleiding van de kinderen met een eigen programma
- het, in overleg, maken van verslagen van oudergesprekken

Begeleidende IB-taken:

- collegiale consultatie; hulp en advies geven aan collega's m.b.t. zorgleerling, didactische - en gedragsvragen e.d. wanneer daar behoefte aan is

- indien gewenst, leerkrachten hulp bieden bij het maken van een groepsoverzicht, en/of groepsplan
- Het opstellen van een OPP voor leerlingen met eigen leerlijn(en)
- leerkrachten ondersteunen bij het zoeken van preventief en remediërend materiaal en/of wegwijs maken in de orthotheek
- observeren van kinderen met ondersteuning
- Hanteren van de observatielijsten en toetsen die gebruikt (kunnen) worden bij het signaleren van bepaalde leer- en gedragsproblemen
- informeren van leerkrachten en directie
- coachen van leerkrachten
- onderhouden van contacten met ouders

Innoverende IB-taken:

- kennisoverdracht bij (inhoudelijke) vergaderingen
- analyseren van de ondersteuningsverbreding: uitwerken van didactische lijnen n.a.v. toetsresultaten en gegevens afkomstig uit groep- en leerlingbesprekingen, plannen/ ideeën terugkoppelen naar het team
- motiveren van leerkrachten
- initiatieven nemen in innovatieve veranderingen m.b.t. het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen binnen de school
- zich op de hoogte stellen van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van speciale zorg: evalueert o.a. de bruikbaarheid van (toets)materialen en doet voorstellen tot vernieuwing).

8.2. Taken van de groepsleerkracht m.b.t. leerlingenzorg.

- De leerkracht is verantwoordelijk voor het stimuleren en begeleiden van de didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen in zijn/haar groep en gaat er van uit dat leerlingen verschillende onderwijsbehoeften hebben. De taak van de leerkracht is om zo goed mogelijk aan deze behoeften tegemoet te komen. De leerkracht is bekend met het interne zorgsysteem van de school.
- De leerkracht gaat uit van de mogelijkheden van zijn/haar leerlingen en denkt niet in onmogelijkheden
- De leerkracht meldt mogelijke zorgleerlingen aan bij de IB-er voor nader overleg.
- De leerkracht neemt toetsen af en kijkt ze na. Ook worden deze geanalyseerd om een passend aanbod in leerstof te kunnen bieden
- De leerkracht bereidt groepsbesprekingen van de eigen groep voor.
- De leerkracht signaleert, observeert en interpreteert de toetsgegevens, indien gewenst, samen met de interne begeleider en stelt een passend groepsplan op.
- De leerkracht maakt een groepsoverzicht en een groepsplan voor de vakgebieden: Begrijpend- en Technisch Lezen, Rekenen, Spelling en Gedrag (dit laatste indien noodzakelijk).
- De leerkracht evalueert de groepsplannen.
- De leerkracht legt schriftelijk verslag van de vorderingen van de leerlingen in de groepsmap.
- De leerkracht maakt een verslag van oudergesprekken over zorgleerlingen, in Esis, indien de IB niet aanwezig is.
- De leerkracht onderhoudt regelmatig contact met ouders van alle leerlingen in de groep en draagt zorg voor rapportage.
- De leerkracht draagt zorg voor het bijhouden van het dyslexie-, dyscalculie- en surplusdossier.

8.3. Toets/Ondersteuningskalender.

Hier de, door ons gehanteerde, ondersteuningskalender.

8.4. Vragenformulier nieuwe leerlingen.

Ouders vullen tijdens de wenperiode een vragenformulier in. De vragen richten zich o.a. op de voorschoolse ontwikkeling, taal- en rekenontwikkeling, beweging en spel, mogelijke begaafdheid, dyslexie in de familie, gezinssituatie etc.

8.5. Overgang groep 2-3.

We hanteren hiervoor een stroommodel om een juiste beslissing, op kindniveau, te kunnen maken. In het stroommodel worden alle ontwikkelingsaspecten benoemd en bekeken. Ook is er een omschrijving van de aspecten.

8.6. Begaafden-Beleidsplan.

In dit beleidsplan is vastgelegd de werkwijze rond het signaleren en begeleiden van begaafde en intelligente leerlingen. Dit plan zal de komende jaren verder bijgesteld gaan worden.

8.7. Dyslexie protocol.

Voor kinderen bij wie wij vermoeden bestaat dat er sprake kan zijn van dyslexie houden wij binnen het logboek van ParnasSys een dossier bij. Hierin worden, bij een rapportmoment in het schooljaar, alle toets resultaten, uitgevoerde handelingsplannen en overige gegevens systematisch bewaard. Het doel is een volledig dossier op te bouwen dat bij een onderzoek naar dyslexie overhandigd kan worden. Via het dossier kan de didactische resistentie worden aangetoond. School is verplicht dit te overleggen. Zie voor de volledige procedure, hulpverlening, opbouw van het dossier en betrokkenheid met ouders het dyslexie dossier.

8.8. Dyscalculie protocol.

We hebben (nog) geen schoolspecifiek protocol dyscalculie. Wel volgen wij hierin de landelijke ontwikkelingen en gebruiken hiervoor het protocol ERWD. Het doel van dit landelijk protocol is het bieden van richtlijnen en handvatten voor de praktijk om optimaal rekenwiskundeonderwijs te kunnen ontwikkelen voor alle kinderen in de leeftijd tot 14 jaar in het (S)BO, het SO en het PrO. Het protocol beschrijft procedures en beslismomenten voor het tijdig signaleren, diagnosticeren en begeleiden van kinderen met ernstige reken- en wiskunde problemen. Het protocol geeft ook informatie over mogelijke faciliteiten voor leerlingen met dyscalculie. Deze faciliteiten kunnen in een dyscalculieverklaring vastgelegd worden.

Er is voor kinderen die ondanks intensieve hulp hardnekkige problemen op het gebied van rekenen vertonen, en die verder geen achterstand hebben op de andere vakgebieden, mogelijk om rekenen op eigen niveau te volgen, zonder een leerjaar te doubleren.

8.9. Zorgprofiel.

Ons zorgprofiel n.a.v. de studiedag: Kind op de gang, om in kaart te brengen onze mogelijkheden en onmogelijkheden in de begeleiding van kinderen met speciale onderwijsbehoeften.

8.10. Gedrags- / Pest protocol.

Waar mensen met elkaar samenleven en samenwerken, zijn omgangsregels en afspraken nodig om dat proces zo optimaal en positief mogelijk te kunnen laten verlopen. In theorie is het altijd mooier dan in de praktijk, omdat je nu eenmaal met mensen van doen hebt. Daarom zien wij het als onze verantwoordelijkheid om hier altijd actief mee bezig te zijn en te blijven. Wij zoeken (indien noodzakelijk of gewenst) naar een werkwijze die recht kan doen aan ieder kind, zodat ieder kind zich veilig voelt op onze school. Omgaan met elkaar, op een positieve manier, vraagt veel inzet en betrokkenheid van kinderen, ouders en leerkrachten. Het voorkomen en tegengaan van pesten of vervelend gedrag ook! Dat

is een proces waar wij als team altijd mee bezig zijn. Om helderheid te verschaffen over de wijze waarop wij als team met gedrags- en/of pestproblemen om willen gaan, hebben wij een 'protocol' ontwikkeld. Wij proberen als school ons onderwijs zo positief mogelijk in te richten, zodat iedereen zich gewaardeerd weet en zich daardoor positief kan ontwikkelen. Maar er zijn altijd factoren die een rol kunnen spelen, waar je als school geen vat op hebt. Met behulp van ons protocol willen wij in elk geval duidelijkheid creëren over de wijze waarop wij als school dit soort problemen wensen te benaderen, met als doel veiligheid te behouden en te creëren.

8.11. Protocol School en Scheiding.

In dit protocol wordt uitgelegd wie voor de wet de ouder van het kind is, formuleert een aantal richtlijnen waar de school zich in geval van scheiding aan kan vasthouden en beschrijft de wettelijke verplichtingen van een school omtrent de informatievoorziening aan ouders.

8.12. Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Een voorbeeldprotocol van de dienst OCW/GGD en de stichting S&O (Stichting Opvoedingsondersteuning). Omdat kinderen helaas veel te vaak het slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Per jaar zijn meer dan 100.000 kinderen hiervan getuige en naar schatting 80.000 kinderen slachtoffer van vormen van kindermishandeling.

8.13. Overlijdensprotocol.

Een draaiboek over hoe te handelen bij het overlijden van een collega, leerling of van een ouder.

8.14. School Maatschappelijk Werk (SMW)

Doelstelling van het Schoolmaatschappelijk werk:

De doelstelling van het SMW is het stimuleren van het zelfstandig sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen en het leveren van een bijdrage aan een gezond en veilig leefklimaat thuis en binnen en buiten de school, zodat hun welbevinden wordt bevorderd, waardoor zij in staat zijn hun schoolopleiding op een positieve manier te volgen en af te ronden.

Doelgroep van het Schoolmaatschappelijk werk:

Leerlingen waarbij de ontwikkeling stagneert of dreigt te stagneren. Bij preventieactiviteiten zijn dat alle leerlingen die aan deze activiteiten deelnemen zoals bijvoorbeeld SOVA trainingen. Cliënten kunnen zijn: zowel leerlingen als hun ouders. Bij leerkrachtondersteuning, consultatie en preventieve activiteiten geldt de school als "cliënt".

Taken en kwalificaties:

De schoolmaatschappelijk werker heeft vanuit zijn rol en positie de volgende hoofdtaken:

- Schoolondersteuning:
Dat houdt in het ondersteunen van de school in het bieden van de noodzakelijke zorg door het mee helpen vormgeven van de zorgstructuur, het verbeteren van de kwaliteit van de zorg, het adviseren van leerkrachten en de intern begeleiders en het ontplooiën van activiteiten in het kader van preventie.
- Hulpverlening aan ouders en kinderen:
Het gaat hier vooral om ouders en leerlingen die dat nodig hebben snel te kunnen helpen met advies, ondersteuning en lichte vormen van psychosociale begeleiding.
- Toeleiding naar speciale en geïndiceerde zorg:
Het gaat hier om de verwijzing van ouders en leerlingen naar lokale (vrije toegankelijke) voorzieningen als vormen van zorg waarvoor een indicatie nodig is.

Deze drie taakgebieden omvatten taken, die aanvullend zijn op de ondersteuning en zorg die scholen zelf kunnen bieden.

Hoofdstuk 9	Slot.
-------------	-------

Het belang van dit document is dat ons zorgsysteem helder/transparant is geworden en dat het een concreet uitgangspunt vormt voor veranderingen en verbeteringen. Tevens is het een helder kader voor de IB-er, welke vele rollen zij dient te vervullen binnen een dergelijk zorgsysteem. De praktijk kan wenselijke veranderingen opleveren, die dan in de vergaderingen besproken worden en tot een besluit zullen leiden.

Verklaring van afkortingen in Ondersteuningsplan.

CBS	Christelijke Basis School
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
DMT	Drie Minuten Toets
GGD	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GMR	Gemeenschappelijke Medezeggenschaps Raad
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HGW	Handelings Gericht Werken
GP	Groeps Plan
IB	Interne Begeleiding
IQ	Intelligentie Quotiënt
LOA	Lokale Ondersteunings Adviseur
SOT	School Ondersteunings Team
LVS	Leerling Volg Systeem
LWOO	LeerWeg Ondersteunend Onderwijs
OKR	Onderwijs Kundig Rapport
OA	Onderwijs Advies (schoolbegeleidingsdienst)
OPP	Ontwikkelings Perspectief
PPO Delflanden	Passend Primair Onderwijs Delflanden
PvA	Plan van Aanpak
PreVo	Preventief Ondersteuner
PrO	Praktijk Onderwijs
PT	Pre-Teaching (voorinstructie)
RT	Remedial Teaching
RVPK	Rekenen Voor Peuters en Kleuters
SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SMW	School Maatschappelijk Werk
SoVa	Sociale Vaardigheids(training)
SO	Speciaal Onderwijs
TLV	Toe Laatbaarheids Verklaring
TVK	Taal Voor Kleuters
VMBO- -TL -GL -KB	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs -: - Theoretische Leerweg - Gemengde Leerweg - KaderBeroepsgerichte leerweg

-BB	- BasisBeroepsgerichte leerweg
VO	Voortgezet Onderwijs
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WPO	Wet Primair Onderwijs